

MESTNA OBČINA MARIBOR
Ulica heroja Staneta 1
2000 Maribor

OCENA UPRAVIČENOSTI JAVNO – ZASEBNEGA PARTNERSTVA

Za izvedbo projekta
**POSODOBITVE OMREŽJA JAVNE RAZSVETLJAVE IN
ZAGOTAVLJANJA OSVETLITVE NA OBMOČJU MESTNE
OBČINE MARIBOR**

Ocena upravičenosti javno-zasebnega partnerstva je pripravljena v skladu s Pravilnikom o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (Uradni list RS, št. 32/2007)

Maribor, marec 2020

Ime in sedež naročnika:

MESTNA OBČINA MARIBOR
Ulica heroja Staneta 1
2000 Maribor

Vrsta dokumenta:

**OCENA UPRAVIČENOSTI JAVNO –
ZASEBNEGA PARTNERSTVA ZA IZVEDBO
PROJEKTA POSODOBITVE OMREŽJA JAVNE
RAZSVETLJAVE IN ZAGOTAVLJANJA
OSVETLITVE NA OBMOČJU MESTNE
OBČINE MARIBOR**

Odgovorna oseba naročnika:

Aleksander Saša Arsenovič, župan

Izdelovalec dokumenta:

Energetska agencija za Podravje
Smetanova ulica 31
2000 Maribor
dr. Vlasta Krmelj, univ.dipl.inž., direktorica

Strokovni sodelavci:

dr. Vlasta KRMEJ, univ.dipl.inž.
Simona BORKO, univ.dipl.prav.
mag. Branka MIRT, prof. biol. in kem.
Marko ROJS, univ.dipl.gospod.inž.
Tomaž ROBIČ, dipl.inž.stroj.

in strokovne službe naročnika

Datum izdelave:

marec 2020

KAZALO VSEBINE:

1	UVOD	4
1.1	Namen Ocene upravičenosti	4
1.2	Pravne podlage.....	4
1.3	Metode dela	5
1.4	Investitor, izdelovalec investicijske dokumentacije in upravljavec.....	6
1.4.1	Investitor	6
1.4.2	Pripravljalavec vloge o zainteresiranosti za izvedbo projekta po modelu JZP	6
1.4.3	Izdelovalec investicijske dokumentacije.....	8
1.5	Osnovni namen in cilji projekta	8
1.5.1	Osnovni namen projekta	8
1.5.2	Cilji projekta.....	8
2	POVZETEK OSNOVNIH PODATKOV	9
2.1	Povzetek osnovnih podatkov iz vlog o zainteresiranosti promotorjev	9
2.2	Terminski plan izvedbe projekta	10
2.3	Finančna in ekonomska ocena projekta.....	10
2.4	Povzetek osnovnih podatkov iz DIIP, PIZ in IP	11
2.4.1	Ocena vrednosti investicije	20
2.4.2	Finančna konstrukcija.....	22
3	TEHNIČNA PRIMERJAVA dokumenta IP in Vloge o zainteresiranosti.....	24
4	OKOLJSKA PRIMERJAVA dokumenta IP in Vloge o zainteresiranosti	25
5	FINANČNA PRIMERJAVA INVESTICIJSKEGA PROGRAMA in VLOG PROMOTORJEV	25
6	IDENTIFIKACIJA JAVNEGA INTERESA	25
7	PRAVNE PODLAGE	29
7.1	Oblike javno-zasebnega partnerstva po zakonu o javno-zasebnem partnerstvu	30
7.1.1	Pogodbeno partnerstvo.....	30
7.1.2	Statusno partnerstvo.....	32
7.2	Direktiva 2014/23/EU evropskega parlamenta in sveta o podeljevanju koncesijskih pogodb	32
7.3	Posebna oblika javno-zasebnega partnerstva – financiranje s prihranki ali tako imenovano energetska pogodbeništv.....	33
7.3.1	Pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije (Performance contracting)	35
7.4	SWOT analiza modela javno-zasebnega partnerstva	36
7.5	Določitev modela javno-zasebnega partnerstva	37
8	OCENA UPRAVIČENOSTI IZVEDBE PROJEKTA PO MODELU JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA..	43

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

8.1	Kazalniki upravičenosti izvedbe projekta po modelu JZP	43
8.2	Test gospodarnosti	44
9	Kvalitativno vrednotenje elementov analize za posamezne variante	46
9.1	Izvedba projekta z lastnimi sredstvi	46
9.2	Izvedba projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva	47
9.3	Kvalitativno vrednotenje variant	48
10	Ključne ugotovitve ocene upravičenosti	49
11	Predlog nadaljnjih aktivnosti	50
	Priloga 1: Primerjava podatkov iz promotorskih vlog	52

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Primerjalna analiza Variante 1 in 2 (povzeto iz PIZ)	13
Tabela 2: Osnovni podatki iz predhodno izdelanih dokumentov – DIIP in PIZ	18
Tabela 3: Ocena vrednosti investicije v stalnih cenah za izbrano varianto (JZP)	20
Tabela 4: Ocena vrednosti investicije v tekočih cenah za izbrano varianto (JZP)	21
Tabela 5: Finančna konstrukcija investicije v stalnih cenah za izbrano varianto (JZP)	22
Tabela 6: Finančna konstrukcija investicije v tekočih cenah za izbrano varianto (JZP)	22
Tabela 7: Povzetek prikaza glavnih finančnih in ekonomskih kazalcev za izvedbo investicije za energetska sanacijo javne razsvetljave v MOM za izbrano varianto JZP - z vidika javnega partnerja (MOM), zasebnega partnerja in primerjalno z vidika celotnega investiranja obeh partnerjev	23
Tabela 8: Prikaz porazdelitve tveganj v primeru koncesijskega partnerstva	37
Tabela 9: Ocena upravičenosti projekta	44
Tabela 10: Kriteriji ocene gospodarnosti	44
Tabela 11: Kvalitativno vrednotenje učinkov izvedbe projekta z lastnimi sredstvi	46
Tabela 12: Kvalitativno vrednotenje učinkov Izvedba projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva	47
Tabela 13: Analiza kvalitativnega vrednotenja variant	48

UPORABLJENE KRATICE:

DIIP – Dokument identifikacije investicijskega projekta

PIZ – Predinvesticijska zasnova

IP – Investicijski program

JZP – javno-zasebno partnerstvo

ZJZP – Zakon o javno-zasebnem partnerstvu

MZI – Ministrstvo za infrastrukturo

SWOT – Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

1 UVOD

Na podlagi investicijske dokumentacije (Dokumenta identifikacije investicijskega projekta (DIIP) »Energetska sanacija javne razsvetljave v Mestni občini Maribor« - marec 2019, Predinvesticijske zasnove (PIZ) »Energetska sanacija javne razsvetljave v Mestni občini Maribor« - September 2019 in Investicijskega programa (IP) »Energetska sanacija javne razsvetljave v Mestni občini Maribor« - februar 2020) je lahko projekt posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor predmet javno-zasebnega partnerstva. V skladu z 8. členom Zakona o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06; v nadaljevanju: ZJZP) je zaradi spodbujanja javno-zasebnega partnerstva pri izbiri načina izvajanja projekta, potrebno oceniti ali ga je mogoče izvesti kot javno-zasebno partnerstvo.

Na podlagi 2. člena Pravilnika o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (Uradni list RS, št. 32/07) je potrebno narediti primerjavo dokumentacije, ki jo partner pripravi v skladu z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16) in dokumentacije, ki jo mora predložiti zainteresirana oseba.

1.1 Namen Ocene upravičenosti

Namen tega dokumenta je preveritev upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva in ugotoviti, ali je možno in smiselno obravnavani investicijski projekt izvesti z lastnimi proračunskimi sredstvi občine na tradicionalen način ali po modelu javno-zasebnega partnerstva.

Mestna občina Maribor je na podlagi javnega poziva promotorjem prejela šest (6) vlog o zainteresiranosti, in sicer s strani družb: **Petrol d.d. Ljubljana, Citelum s.a., Francija, Javna razsvetljava d.d., Nigrad d.d., Elektro Maribor, Energija Plus d.o.o., in Interenergo d.o.o.**

Vsi promotorji v vlogah o zainteresiranosti predlagajo javno-zasebno partnerstvo po principu energetskega pogodbeništvu, s trajanjem pogodbene dobe do 10 let.

V dokumentu bosta obravnavani dve varianti »z« investicijo izvedbe projekta:

- **varianta »z« investicijo 1:** izvedba projekta z lastnimi proračunskimi sredstvi občine na tradicionalen način in
- **varianta »z« investicijo 2:** izvedba projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (v nadaljevanju JZP).

Dokument identifikacije investicijskega projekta je že obravnaval varianto brez investicije in potrdil, da le-ta ni primerna.

1.2 Pravne podlage

Ocena upravičenosti se izdelava na podlagi Pravilnika o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (Uradni list RS, št. 32/2007).

Pri izdelavi ocene o upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva smo upoštevali naslednje pravne podlage:

- Zakon o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06, Uradni list Evropske unije, št. 317/07, 314/09, 319/11, 335/13, 307/15; ZJZP);
- Zakon o javnih finanah (Uradni list RS, št. 11/11 - uradno prečiščeno besedilo, 14/13, 110/11 - ZDIU12, 46/13 - ZIPRS1314-A, 101/13, 101/13 - ZIPRS1415, 38/14 - ZIPRS1415-A, 14/15 - ZIPRS1415-D, 55/15 - ZFisP, 96/15 - ZIPRS1617, 80/16 - ZIPRS1718, 71/17 - ZIPRS1819, 13/18; ZJF);
- Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPP0, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40; ZGJS);
- Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19; ZNKP)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, Uradni list Evropske unije, št. 307/15, 307/15, 337/17, 337/17, Uradni list RS, št. 14/18; ZJN-3);
- Energetski zakon (Uradni list RS, št. 17/14, 81/15, 43/19; EZ-1);
- Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18; ZCes-1);
- Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16);
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13);
- Pravilnik o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (Uradni list RS, št. 32/07);
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja evidenc projektov javno-zasebnega partnerstva in sklenjenih pogodb v okviru javno-zasebnega partnerstva (Uradni list RS, št. 56/07);
- Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES;
- Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb;
- Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES;
- Podrobnejše usmeritve javnim partnerjem pri ukrepu energetske preнове stavb javnega sektorja, Ministrstvo za infrastrukturo, februar 2018;
- Smernice za izvajanje ukrepov izboljšanja energetske učinkovitosti v stavbah javnega sektorja po principu energetskega pogodbeništva, Ministrstvo za infrastrukturo, december 2014.

1.3 Metode dela

V nadaljevanju dokumenta se bo izvedla ocena upravičenosti izvedbe projekta po modelu JZP. Ugotavljala se bo smotrnost izvedbe projekta po modelu JZP na podlagi izdelane investicijske dokumentacije (DIIP, PIZ in IP) in prejetih vlog o zainteresiranosti.

Osnove za izdelavo ocene upravičenosti izvedbe projekta po modelu JZP:

- prejete vloge o zainteresiranosti za vzpostavitev JZP za izvedbo projekta,
- izdelana investicijska dokumentacija (DIIP, PIZ in IP) in
- lastna strokovna ocena.

Dokument temelji na:

- primerjavi DIIP, PIZ in IP dokumentov, ki jih je pripravil javni partner v skladu z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije in dokumentov, ki so jih predložili promotorji (vloge o zainteresiranosti);
- preverjanju ali vloge o zainteresiranosti vsebujejo vse elemente, ki jo vsebuje dokumentacija, pripravljena s strani javnega partnerja;

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

- izdelavi primerjave možnih variant izvedbe projekta na podlagi kriterijev in določil Pravilnika o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva;
- pripravi ključne ugotovitve ocene upravičenosti izvedbe projekta po modelu JZP;
- sklepu glede izvedbe projekta po modelu JZP.

V nadaljevanju bodo podani odgovori na naslednja vprašanja:

- ali so viri, ki jih občina potrebuje za realizacijo predmetnega projekta na voljo ob pravem času, v ustrezni količini in kakovosti in po najboljši ceni;
- ali bo razmerje med uporabljenimi vložki in doseženimi učinki optimalno (ali je doseženo najboljše razmerje med uporabljenimi vložki in doseženimi rezultati; ali so bili glede na raven razpoložljivih virov doseženi najboljša količina, kakovost in pravočasnost rezultatov);
- ali so za doseganje opredeljenih ciljev izbrani najustreznejši in najcenejši vložki;
- ali je bila v okviru vlog o zainteresiranosti definirana optimalna varianta za občino;
- ali bodo doseženi konkretno zastavljeni cilji in predvideni izidi.

Z navedenim metodološkim pristopom bomo definirali gospodarnost, učinkovitost in uspešnost obeh možnih variant izvedbe projekta, to je izvedba projekta na tradicionalni način z lastnimi proračunskimi sredstvi občine ali pa izvedba projekta po modelu JZP, in tako dokazali smotrnost optimalne variante.

1.4 Investitor, izdelovalec investicijske dokumentacije in upravljavec

1.4.1 Investitor

INVESTITOR	
Naziv:	MESTNA OBČINA MARIBOR
Naslov:	Ulica heroja Staneta 1, 2000 Maribor
Odgovorna oseba:	Aleksander Saša Arsenovič, župan
Telefon:	02 22 01 000
Telefax:	02 22 02 207
e-pošta:	mestna.obcina@maribor.si
Identifikacijska številka:	SI 12709590
Matična številka:	5883369
Kontaktna oseba	Vili Eisenhut

1.4.2 Pripravljalavec vloge o zainteresiranosti za izvedbo projekta po modelu JZP

PROMOTOR 1	
Naziv:	PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana
Naslov:	Dunajska cesta 50, 1000 Ljubljana
Identifikacijska številka:	SI 80267432
Matična številka:	5025796000
Odgovorna oseba:	mag. NADA DROBNE POPOVIČ, predsednica uprave mag. DANIJELA RIBARIČ SELAKOVIČ, članica uprave IKA KREVZEL PANIČ, članica uprave
Kontaktna oseba:	Robert Ostreljč Barbara Trauner

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

e-pošta:	robert.ostreljic@petrol.si barbara.trauner@petrol.si
----------	--

PROMOTOR 2	
Naziv:	Citelum s.a., Francija
Naslov:	Tour Pacific 11-13 Cours Valmy 92977 Paris La Defense - Cedex
Identifikacijska številka:	FR 12389643859
Matična številka:	/
Odgovorna oseba:	Ms Carmen Munoz-Dormoy, CEO Citelum
Kontaktna oseba:	Anne-Sophie Delhomme
e-pošta:	citelumsa@legalmail.it

PROMOTOR 3	
Naziv:	Javna razsvetljava d.d.,
Naslov:	Litijska cesta 263, 1261 Ljubljana - Dobrunje
Identifikacijska številka:	SI 93936559
Matična številka:	3341836000
Odgovorna oseba:	mag. Arman Koritnik, predsednik uprave
Kontaktna oseba:	mag. Arman Koritnik
e-pošta:	arman.koritnik@jr-lj.si

PROMOTOR 4	
Naziv:	NIGRAD d.d.
Naslov:	Zagrebška cesta 30, 2000 Maribor
Identifikacijska številka:	SI71083715
Matična številka:	5066310
Odgovorna oseba:	Matjaž Kovelj, direktor
Kontaktna oseba:	Andrej Kačič, univ. dipl. inž. el.
e-pošta:	info@nigrad.si

PROMOTOR 5	
Naziv:	Elektro Maribor Energija plus, podjetje za trženje energije in storitev d.o.o.
Naslov:	Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor
Identifikacijska številka:	SI88157598
Matična številka:	3991008000
Odgovorna oseba:	Bojan Horvat, direktor
Kontaktna oseba:	Nataša Lorenčič
e-pošta:	natasa.lorencic@energijaplus.si

PROMOTOR 6	
Naziv:	INTERENERGO, energetski inženiring, d. o. o.
Naslov:	Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana, Slovenija
Identifikacijska številka:	SI99144590
Matična številka:	2226405000
Odgovorna oseba:	BLAŽ ŠTERK, direktor

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

	CHRISTIAN SCHWARZ, direktor
Kontaktna oseba:	Eneja Osterman
e-pošta:	eneja.osterman@interenergo.si

1.4.3 Izdelovalec investicijske dokumentacije

IZDELOVALEC INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE	
Naziv:	ENERGETSKA AGENCIJA ZA PODRAVJE
Naslov:	Smetanova ulica 31, 2000 Maribor
Identifikacijska številka:	SI31306543
Matična številka:	2213222
Odgovorna oseba:	dr. Vlasta Krmelj, univ.dipl.inž.
Telefon:	02 234 23 60
Telefax:	02 234 23 61
e-pošta:	vlasta.krmelj@energap.si

1.5 Osnovni namen in cilji projekta

1.5.1 Osnovni namen projekta

Osnovni namen predvidene investicije je zagotoviti osvetljenost mesta v skladu z zakonodajo na področju varstva okolja in urejanja cest, kar pomeni prenoviti (t.j. energetsko sanirati) obstoječe svetilke javne razsvetljave v Mestni občini Maribor skladno z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13; v nadaljevanju: Uredba), ki bo dolgoročno omogočala osvetljenost v skladu s standardi zmanjšanja rabe električne energije, tekočih in vzdrževalnih stroškov ter emisij CO₂. Pravilna osvetljenost je zelo pomembna z vidika varnosti. Namen projekta je tudi uvedba energetskega knjigovodstva in dolgoročnega optimalnega upravljanja z osvetlitvijo na območju Mestne občine Maribor.

1.5.2 Cilji projekta

Glavni cilj investicijskega projekta je v načrtovanem obdobju na območju Mestne občine Maribor urediti pravilno osvetljenost s prenovo svetilk javne razsvetljave in povečati energetsko in svetlobno učinkovitost z vzpostavitvijo centralnega nadzornega sistema, energetskega knjigovodstva in dolgoročnim upravljanjem ter vzdrževanjem javne razsvetljave.

Splošni in specifični cilji projekta so:

- ureditev in uskladitev javne razsvetljave v skladu z zahtevami Uredbe, ki ureja področje varstva pred svetlobnim onesnaženjem,
- prispevati k zmanjšanju rabe energije, stroškov in emisij CO₂ ter posledično prispevati k čistejšemu okolju,
- s prenovom omrežja javne razsvetljave zagotoviti prihranek električne energije,
- znižati stroške rednega vzdrževanja,
- povečanje prometne varnosti z izboljšanjem osvetljenosti ob zmanjšani rabi energije,
- s prenovom omogočiti zmanjšanje svetlobnega onesnaženja,
- ohranjanje neokrnjenega pogleda na nočno nebo,
- izboljšanje kvalitete življenja občanov,

- varstvo bivalnih prostorov pred motečo osvetljenostjo zaradi razsvetljave nepokritih površin,
- varovanje narave in živali, ki jih nočna svetloba moti,
- dolgoročna racionalizacija in energetska učinkovitost obstoječega in novega omrežja javne razsvetljave kot pomemben ukrep v boju proti podnebnim spremembam in prilagajanju na njih.

Predmet javno-zasebnega partnerstva je izvedba posodobitve omrežja javne razsvetljave z zamenjavo obstoječih svetilk in zagotavljanje osvetlitve v obdobju trajanja javno-zasebnega partnerstva na celotnem območju Mestne občine Maribor.

Posodobitev omrežja javne razsvetljave

V okviru javno-zasebnega partnerstva bo zasebni partner posodobil omrežje javne razsvetljave na območju Mestne občine Maribor, tako da bo zamenjal obstoječe svetilke in s tem zagotovil energetske učinkovitost razsvetljave (zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja, znižanje porabe električne energije, stroškov obratovanja in vzdrževanja ter izpustov CO₂) v skladu s projektnimi smernicami javnega partnerja in po terminskem planu, ki bo dogovorjen v postopku izbire zasebnega partnerja. V okviru javno-zasebnega partnerstva bo zasebni partner zamenjal tudi priključne plošče in zamenjal vodnike od priključne plošče do svetilke in vzpostavil sistem centralnega nadzora svetilk z daljinskim upravljanjem ter izvedel nujne posegi na odjemnih mestih. Za realizacijo projekta bo javni partner zagotovil možnost uporabe obstoječe infrastrukture.

Zagotavljanje osvetlitve

Tekom trajanja javno-zasebnega partnerstva, bo zasebni partner s posodobljenim omrežjem javne razsvetljave zagotavljal nemoteno delovanje posodobljenega omrežja javne razsvetljave in zagotavljanje svetlobe tako, da bo (i) dosegal zahtevano stopnjo osvetlitve javnih površin, (ii) dosegal zahtevano razpoložljivost osvetlitve in (iii) dosegal zahtevano energetske učinkovitost razsvetlitve.

Garancija zagotavljanja osvetlitve

Zasebni partner bo nosil vsa tveganja, vezana na doseganje zahtevane stopnje osvetlitve, zahtevane razpoložljivosti osvetlitve in zahtevane energetske učinkovitosti. Zato bo zasebni partner napram javnemu partnerju prevzel pogodbeno garancijo, da bodo vgrajene svetilke in druga vgrajena oprema ves čas trajanja javno zasebnega partnerstva zagotavljale (i) zahtevano stopnjo osvetlitve javnih površin, (ii) zahtevano razpoložljivost osvetlitve in (iii) zahtevano energetske učinkovitost razsvetlitve. V primeru, da zasebni partner s posodobljenim omrežjem ne bo uspel, ves čas trajanja javno-zasebnega partnerstva, zagotavljati (i) zahtevane stopnje osvetlitve javnih površin, (ii) zahtevane razpoložljivost osvetlitve in (iii) zahtevane energetske učinkovitost razsvetlitve, bo javni partner upravičen uveljavljati ustrezno znižanje plačil in/ali odpravo napak oziroma zamenjavo naprav. Zasebni partner bo napram javnemu partnerju, za čas trajanja javno-zasebnega partnerstva, prevzel garancijo za brezhibno delovanje vgrajenih svetilk in druge vgrajene opreme, tako da bo, v zahtevanem roku, zamenjal okvarjene svetilke in/ali drugo vgrajeno naprave oziroma odpravil napake na svetilkah in/ali drugi vgrajeni opremi.

2 POVZETEK OSNOVNIH PODATKOV

2.1 Povzetek osnovnih podatkov iz vlog o zainteresiranosti promotorjev

Vsi promotorji predstavljajo koncept zagotavljanje osvetlitve s prenovo javne razsvetljave v okviru javno-zasebnega partnerstva z uporabo poslovnega modela zagotavljanja prihrankov.

Pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije skladno z definicijo 29. točke prvega odstavka 4. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14, 81/15, 43/19) pomeni pogodbeni dogovor med koristnikom in ponudnikom ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki se preverja in spremlja v vsem obdobju pogodbe in v okviru katerega se naložbe (delo, dobava ali storitev) v ukrep plačujejo sorazmerno s stopnjo izboljšanja energetske učinkovitosti, dogovorjeno s pogodbo, ali drugim dogovorjenim merilom za energetske učinkovitost, kot so finančni prihranki.

Ta model se izvaja na podlagi koncesijske pogodbe. V njej podjetje za energetske storitve in naročnik opredelita, da bo podjetje za energetske storitve za naročnika izvajalo storitve, za katere bo izvedlo financiranje in izvedbo potrebnih investicij, vložena sredstva pa si bo nato povrnilo preko plačila za opravljeno storitev. Slednje naročnik financira iz sredstev, ki se ustvarijo iz doseženih prihrankov pri stroških za energijo. Pogodbeno zagotavljanje prihrankov vključuje tudi prevzem podjetniškega tveganja, kjer je višino odplačila mogoče določiti le na podlagi pogodbeno določenih prihrankov pri stroških za energijo, ki jih zagotavlja izvajalec – kjer pogodbeno načela, kot so doba trajanja pogodbe in določitev osnove za obračun stroškov za energijo, določajo gospodarski vidik pogodbenega odnosa. Glavna značilnost in prednost pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije je, da tveganje za doseganje prihrankov prevzame izvajalec.

Ker je višina plačila storitev zasebnemu partnerju odvisna od doseženih prihrankov, je s tem zagotovljeno, da so skupni stroški oskrbe z električno energijo, vključno z vsemi stroški, ki jih mora javni partner plačati zasebnemu za njegove storitve, nižji od stroškov pred izvedbo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti. V primeru, da zasebni partner ne zagotovi dogovorjenih standardov izvajanja storitve in pogodbeno določenih prihrankov, ni upravičen do celotnega plačila storitve.

V Prilogi 1 je v tabeli prikazan primerjalni pregled najpomembnejših poudarkov iz vseh prejetih promotorskih vlog, glede na opis posegov, terminski plan ter finančno in ekonomsko oceno predlaganih rešitev.

2.2 Terminski plan izvedbe projekta

Ukrep zamenjave svetilk oz. celotna priprava in izvedba investicijskega projekta (obdobje izvedbe del) za pričetek izvajanja storitve bi promotorji izvedli v času med 10 in 18. meseci. Po izvedeni prenovi bi potem sledilo 10 letno koncesijsko obdobje.

2.3 Finančna in ekonomska ocena projekta

S tehničnega vidika prenove javne razsvetljave in zamenjave starih svetil z novimi energetske učinkovitimi ter povezanimi ukrepi so rešitve promotorskih vlog med seboj primerljive. Ponudniki so v svojih predlogih predstavili in investicijsko opredelili različne variante spremljanja in nadzora porabe energije javne razsvetljave in v predmetih menjave vključili tudi ostale infrastrukturne posege na drogovich. Zaradi različnega obsega vključenih ukrepov med ponudniki prihaja do razlik v višini investicij, zato direktna primerjava med njimi ni možna.

Finančna in ekonomska ocena posameznih promotorjev je natančneje predstavljena v tabeli iz Priloge 1 (Primerjava podatkov iz promotorskih vlog).

2.4 Povzetek osnovnih podatkov iz DIIP, PIZ in IP

Obstoječa javna razsvetljava v Mestni občini Maribor (MOM) ne zagotavlja primerne osvetljenosti, je v veliki meri stroškovno neučinkovita in neskladna z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja (v nadaljevanju: Uredba). Poleg neskladnosti z zakonodajo so določene svetilke tudi energetske potratne in imajo ob istem efektu osvetljevanja večjo porabo električne energije, kar ne predstavlja le stroškovno neučinkovitost, temveč tudi povečane emisije CO₂. Visoki so tudi stroški vzdrževanja javne razsvetljave.

Cilj projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor je v občini zagotoviti s standardi skladno osvetljenost javnih površin, ki bo omogočala kakovostno osvetlitev obstoječih javnih površin, ob sočasnem zmanjšanju svetlobnega onesnaževanja in znižanju porabe električne energije, stroškov obratovanja in vzdrževanja ter izpustov CO₂.

Pripravljalna investicijska dela vključujejo zamenjavo vseh svetilk neskladnih z Uredbo in tistih, skladnih z Uredbo, vendar z vgrajenimi klasičnimi visokotlačnimi ali fluorescenčnimi svetlobnimi viri, skupaj 13.131 svetilk. Sočasno z namestitvijo svetilk je potrebno zamenjati tudi priključne plošče in zamenjati vodnike od priključne plošče do svetilke. V obnovo so vključeni vsi stroški novih svetilk, prilagoditve drogov, vzpostavitev centralnega nadzornega sistema z daljinskim upravljanjem ter nujni posegi na odjemnih mestih. V okviru investicije se zamenjajo tudi reflektorji.

Zaradi neustreznega stanja osvetljenosti in javne razsvetljave v MOM je bil v mesecu marcu 2019 pripravljen Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP), v katerem se je predstavila analiza stanja in nabor ukrepov za izvedbo ustrezne sanacije javne razsvetljave. V dokumentu se je analiziralo varianto »z« investicijo v primerjavi z alternativo »brez« investicije.

Varianta »z« investicijo predvideva celovito energetske prenovo javne razsvetljave in vključuje zamenjavo 13.131 svetilk, menjave in prilagoditve drogov, vzpostavitev centralnega nadzornega sistema z daljinskim upravljanjem ter nujne posege na odjemnih mestih.

V okviru Variante »z« investicijo se je v DIIP obravnavalo dve varianti, in sicer:

- Varianta 1 – Investicija, ki jo v celoti financira Mestna občina Maribor
- Varianta 2 – Investicija izvedena z energetske pogodbeništvom

Rezultati opravljenih finančno ekonomskih analiz v okviru DIIPa so pokazali, da varianta »brez« investicije ni sprejemljiva, ker poleg višanja stroškov za obratovanje in vzdrževanje javne razsvetljave obstaja velika nevarnost, da bo morala občina zaradi neupoštevanja zakonodaje plačati kazni. V okviru obravnave variant »z« investicijo je bila Varianta 1, ki predvideva financiranje s strani Mestne občine Maribor prepoznana kot primerna, v kolikor lahko občina zagotovi investicijska sredstva. Varianta 2, ki predvideva financiranje po modelu energetske pogodbeništvom, je bila z vidika zagotavljanja prihrankov in brez potrebe občine po investicijskem vložku ter v kolikor želi občina izvesti tudi druge investicije, prepoznana kot najprimernejša.

Tako je bil Mestni občini Maribor na podlagi preračunov in analiz podan predlog, da nadaljuje s projektom energetske sanacije javne razsvetljave in preuči dodatne možnosti in interes za izvedbo sanacije po principu javno zasebnega partnerstva.

Konec meseca junija 2019 je bil objavljen Poziv promotorjem, na katerega se je prijavilo šest zainteresiranih promotorjev oziroma zasebnih partnerjev in s tem so izkazali interes po sodelovanju.

V mesecu septembru 2019 je bila pripravljena Predinvesticijska zasnova (PIZ) v okviru katere sta bili podrobneje obravnavani in analizirani varianti »z« investicijo (Varianta 1 in Varianta 2), medtem, ko se varianta »brez« investicije zaradi ugotovljene nespremenljivosti ni več obravnavala.

Varianta 1: investicija s klasičnim javno naročniškim financiranjem

Občina za izvedbo projekta izvede javni razpis v skladu z zakonodajo na področju javnih naročil, v okviru katerega izbere izvajalca del. Slabost obravnavane variante se kaže v tem, da občina zaradi investicijskih potreb na drugih področjih ne razpolaga z zadostnimi proračunskimi sredstvi za izvedbo celotne investicije v lastni režiji in v primernem času. Prednost variante je v tem, da občina takoj po izvedbi beleži finančne prihranke v proračunu.

V primeru Variante 1 je celotno tveganje kakovostne izvedbe in obratovanja na strani občine. Občina nosi tudi stroške upravljanja in energetskega knjigovodstva ter stroške zavarovanja.

Slabost Variante 1 je, da obstaja nevarnost, da občina ob neprimernem upravljanju JR načrtovanih energetskih in denarnih prihrankov ne bo dosegla.

Varianta 2: investicija z javno zasebnim partnerstvom po principu energetskega pogodbenišтва

Varianta 2 obravnava izvedbo projekta po modelu javno zasebnega partnerstva, kot koncesijo storitev. Vložek zasebnega partnerja vključuje stroške izvedbe ukrepov energetske obnove javne razsvetljave in stroške vzdrževanja ter upravljanja v celotni koncesijski dobi.

V okviru Variante 2 je potrebno upoštevati predpostavko, da zasebni partner, ob ustrezni ureditvi medsebojnih razmerij v okviru JZP, davek na dodano vrednost (DDV) na izvedene ukrepe gradbeno obrtniških in inštalacijskih del (GOI dela) poračuna oz. ima pravico do odbitka. Upoštevajoč navedeno ima JZP v primerjavi s klasičnim javnim naročilom veliko prednost.

V primeru Variante 2 je celotno tveganje kvalitete izvedbe in obratovanja na strani zasebnega partnerja, ki izvaja in nosi stroške upravljanja in energetskega knjigovodstva ter stroške vzdrževanja in zavarovanja.

Slabost Variante 2 je v tem, da občina ne bo razpolagala s prihranki takoj, ampak šele po izteku koncesijske dobe in da v času koncesijske dobe ne more oz. zelo težko izbere drugega partnerja.

V nadaljevanju so prikazani povzetki izvedbe projekta po obeh predstavljenih variantah, natančnejše in razčlenjene vsebine pa so obravnavane v predinvesticijski zasnovi (PIZ).

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

V Tabeli 1 smo primerjali izvedbo projekta po varianti 1 (javno naročilo) in po varianti 2 (JZP) glede na vrsto posega, tehnični in vsebinski vidik ter prednosti in slabosti vsake od variant.

Tabela 1: Primerjalna analiza Variante 1 in 2 (povzeto iz PIZ)

	Varianta 1: »Izvedba projekta z lastnimi proračunskimi sredstvi Mestne občine Maribor«	Varianta 2: »Izvedba projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva« (pogodbenega zagotavljanja prihrankov – koncesija storitve)
Vrsta posega	Izvedba investicijsko vzdrževalnih del s strani MOM, upravljanje in vzdrževanje izvaja MOM ali z njene strani izbran izvajalec.	Izvedba investicijskih del in nato večletna (za čas trajanja koncesije) izvedba upravljaljskih in vzdrževalnih del s strani zasebnega partnerja.
Tehnični vidik	<p>Varianta 1 predvideva energetske sanacije javne razsvetljave, ki zajema zamenjavo 13.131 svetilk, vzpostavitev energetskega knjigovodstva ter dolgoročnega upravljanja in vzdrževanja omrežja javne razsvetljave na območju občine v lastni režiji. Predvideni posegi so navedeni v poglavju 7, saj so za obe varianti enaki.</p> <p>Svetilke bodo ustrezale Uredbi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/2007, 109/2007, 62/2010 in 46/2013).</p> <p>Vsi posegi se bodo izvedli in financirali s strani Mestne občine Maribor.</p> <p>Stroški vzdrževanja in energetskega upravljanja bodo bremenili javnega partnerja (občino).</p>	<p>Varianta 2 predvideva izvedbo zamenjave 13.131 svetilk, vzpostavitev energetskega knjigovodstva in dolgoročnega upravljanja ter vzdrževanja omrežja javne razsvetljave s strani zasebnega partnerja. Predvideni posegi so navedeni v poglavju 7, saj so za obe varianti enaki.</p> <p>Svetilke bodo ustrezale Uredbi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/2007, 109/2007, 62/2010 in 46/2013).</p> <p>Vsi posegi se bodo izvedli in financirali s strani zasebnega partnerja.</p> <p>Od zasebnega partnerja se bo zahtevalo oz. bo moral izvesti: projektiranje (izdelavo projektne dokumentacije), pridobitev vseh upravnih in ostalih dovoljenj, izvedbo del, vzdrževanje omrežja javne razsvetljave ter vzpostavitev energetskega upravljanja.</p> <p>Mestna občina Maribor kot javni partner bo morala financirati le investicijsko dokumentacijo, razpisno dokumentacijo in strokovni nadzor ter morebitne ostale stroške zunanjih izvajalcev.</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

		Stroški vzdrževanja in energetskega upravljanja v času trajanja koncesijske pogodbe (okvirno 10 let) bodo bremenili zasebnega partnerja. Občina bo zasebnemu partnerju plačevala upravljanje in vzdrževanje JR v času koncesijske dobe.
Vsebinski vidik	Varianta 1 pripomore k izboljšanju obstoječega stanja in k reševanju problematike energetske neučinkovite javne razsvetljave na območju MOM. Občina bo izvedla prenovo omrežja javne razsvetljave in bo kasneje tudi sama upravljala in vzdrževala omrežje javne razsvetljave (ali bo za to delo izbrala zunanega izvajalca). Z izvedbo projekta bo dosežena zakonsko določena ciljna vrednost letne porabe električne energije na prebivalca.	Varianta 2 predvideva, da se bo projekt izvedel v okviru JZP (pogodbeno zagotavljanje prihrankov – koncesija storitev). Varianta 2 pripomore k izboljšanju obstoječega stanja in k reševanju problematike energetske neučinkovite javne razsvetljave na območju Mestne občine Maribor. Obnovo javne razsvetljave bo izvedel zasebni partner, ki bo kasneje z njo tudi upravljal in jo vzdrževal v času trajanja koncesijske pogodbe. Z izvedbo projekta bo dosežena zakonsko določena ciljna vrednost letne porabe električne energije na prebivalca. Pod nadzorom bodo obratovalni in vzdrževalni stroški.
Prednosti	Izboljšanje energetske učinkovitosti omrežja javne razsvetljave. Pričakuje se prihranek na stroških električne energije in na stroških vzdrževanja in upravljanja omrežja javne razsvetljave v primerjavi, da se investicija ne izvede. S tehničnega vidika bodo vgrajene najsodobnejše in najučinkovitejše LED ali podobne svetilke. Zadoščeno bo zakonskih zahtevam iz Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. Zagotovljena bo boljša varnost okolja in večja prometna varnost. Posledično bodo ustvarjeni tudi boljši bivalni pogoji v občini.	Izboljšanje energetske učinkovitosti omrežja javne razsvetljave. Pričakuje se prihranek na stroških električne energije in na stroških vzdrževanja in upravljanja omrežja javne razsvetljave v primerjavi, da se investicija ne izvede. Pričakuje se višje prihranke v primerjavi z Varianto 1. Občina bo plačevala nižje stroške električne energije in vzdrževanja. Zasebni partner v času koncesijske dobe z razsvetljavo upravljanja, jo vzdržuje, vodi energetske knjigovodstvo in skrbi za zavarovanja. Prihranki bodo zagotovljeni in v primeru nedoseganja prihrankov zasebni partner ni upravičen do plačila. S tehničnega vidika bodo vgrajene najsodobnejše in najučinkovitejše LED ali podobne svetilke. Zadoščeno bo zakonskih zahtevam iz Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

	<p>Zmanjšalo se bo svetlobno onesnaževanje okolja na območju celotne občine. Prihranki ostanejo v celoti na občini.</p>	<p>Zagotovljena bo boljša varnost okolja in večja prometna varnost. Posledično bodo ustvarjeni tudi boljši bivalni pogoji v občini. Zmanjšalo se bo svetlobno onesnaževanje okolja na območju celotne občine.</p> <p>Ustrezna kadrovska struktura strokovnjakov s strani zasebnega partnerja, ki ima potrebno znanje za upravljanje in vzdrževanje ter z vodenjem energetskega knjigovodstva.</p> <p>Zasebni partner je že izkazal interes za vzpostavitev javno zasebnega partnerstva.</p> <p>Investicijska sredstva ostanejo na razpolago za druge projekte Mestne občine Maribor.</p> <p>V primeru ne-razpolaganja s proračunskimi sredstvi ni potrebe po zadolževanju občine za izvedbo projekta.</p> <p>V primeru JZP investicijski projekt ne obremenjuje kreditnega potenciala Mestne občine Maribor.</p> <p>Večja angažiranost zasebnega partnerja za doseganje predvidenih prihrankov (zasebni partner nosi v celoti tveganje za doseganje prihrankov).</p> <p>Zasebni partner nosi celotno tveganje kvalitete izvedbe.</p> <p>Zasebni partner dobi 90 % vseh zajamčenih prihodkov od električne energije in vzdrževanja.</p> <p>Javni partner (Mestna občina Maribor) v koncesijskem obdobju dobi 10 % vseh zajamčenih prihrankov od električne energije in vzdrževanja.</p> <p>Javni partner (Mestna občina Maribor) ima v koncesijskem obdobju prihranek na stroških.</p> <p>Garancija za dobro izvedbo del s strani zasebnega partnerja traja za celotno obdobje koncesijske pogodbe. Le-ta je daljša kot v primeru variante »z investicijo« 1.</p>
--	---	--

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

<p>Slabosti</p>	<p>Angažiranje večjih finančnih sredstev investitorja za izvedbo investicijskega projekta, ki bi jih lahko občina namenila za izvedbo drugih projektov.</p> <p>Optimalno in učinkovito upravljanje in vzdrževanje ter vodenje energetskega knjigovodstva zahteva ustrezno kadrovske strukturo (strokovna znanja). Obstoječa kadrovska struktura ne dosega najnovjših standardov.</p> <p>Vzdrževanje in upravljanje pomeni vključevanje večjega števila specializiranih izvajalcev vzdrževalnih del, kar ponovno pomeni višanje stroškov. Potrebno bo ustrezno usposabljanje notranjega kadra za izvajanje navedenih del ter večja angažiranost občine.</p> <p>Potrebno je več truda za doseganje predvidenih prihrankov (manjša angažiranost odgovornih oseb v primerjavi z angažiranostjo zasebnega partnerja), ki pa so v vsakem primeru nekoliko nižji kot pri varianti »z investicijo« 2.</p> <p>Občina nosi celotno tveganje kvalitete izvedbe in doseganja prihrankov.</p> <p>V primeru ne-razpolaganja s proračunskimi sredstvi bo potrebno zadolževanje občine za izvedbo projekta, kar pa bo občini prineslo dodatne stroške iz financiranja.</p> <p>Obremenjen bo kreditni potencial občine.</p> <p>Občina nosi stroške upravljanja in energetskega knjigovodstva ter stroške zavarovanja.</p> <p>Garancija za dobro izvedbo del traja krajše časovno obdobje v primerjavi z varianto »z investicijo« 2.</p>	<p>V času trajanja pogodbe (okvirno 10 let) je občina omejena oz. se mora za vsaki poseg predhodno dogovoriti z izvajalcem JZP. Lastništvo nad svetilkami je do njihovega poplačila v lasti zasebnega partnerja.</p> <p>Občina bo v koncesijski dobi oz. v odplačilni dobi udeležena le na delu zajamčenih prihodkov, po zaključku koncesijske dobe pa vsi prihodki preidejo na občino. V koncesijski dobi občina ne more izbrati drugega izvajalca.</p>
<p>Usklajenost s strategijami in politikami ter doseganje ciljev investicijskega projekta</p>	<p>Varianta »z investicijo« omogoča doseganje ciljev in je v skladu z občinskimi, regionalnimi, državnimi in EU strategijami in uresničuje cilje investicijskega projekta ter javni interes tako na občinski, regionalni, državni in EU ravni.</p>	
<p>Gradbeno dovoljenje</p>	<p>Ni potrebno.</p>	
<p>Vrednost inv. projekta</p>	<p>5.663.853,33 EUR z DDV</p>	<p>4.578.034,92 EUR z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)</p>
<p>Viri financiranja</p>	<p>Mestna občina Maribor</p>	<p>Mestna občina Maribor in zasebni partner</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

Pričakovani letni stroški javne razsvetljave po sanaciji (raba električne energije, vzdrževanje in obratovanje)	641.102,01 EUR brez DDV	641.102,01 EUR brez DDV
Prihranek na letni ravni po sanaciji (raba električne energije, vzdrževanje in obratovanje)	1.039.184,45 EUR brez DDV	1.039.184,45 EUR brez DDV
Trajanje izvajanja investicije	36 mesecev	12 mesecev
Trajanje pogodbenega vzdrževanja	/	Za čas trajanja koncesije

V nadaljevanju je v Tabeli 2 prikazan še povzetek osnovnih podatkov iz predhodno izdelanih investicijskih dokumentov – DIIP in PIZ.

Tabela 2: Osnovni podatki iz predhodno izdelanih dokumentov – DIIP in PIZ

	Varianta »brez« investicije v okviru DIIP	Varianta »z« investicijo v okviru DIIP in PIZ	
		Varianta 1 - Investicija, ki jo v celoti financira MOM	Varianta 2 - Investicija izvedena z energetskega pogodbeništvom
Opis variante	Ohranitev obstoječega stanja	Celovita energetska prenova javne razsvetljave	
Obseg sanacije	/	Namestitve novih svetilk in prilagoditve drogov. Zamenjajo se svetilke, neskladne z Uredbo in svetilke, skladne z Uredbo, a z vgrajenimi klasičnimi visokotlačnimi ali fluorescenčnimi svetlobnimi viri. Sočasno z namestitvijo svetilk, je potrebno zamenjati tudi priključne plošče ter zamenjati vodnike od priključne plošče do svetilke. Vzpostavi se centralni nadzorni sistem z daljinskim upravljanjem, ki vključuje dobavo in vgradnjo krmilnikov ter povezavo na števec in kontaktorje prižigališč ter vzpostavitev spletnega portala in njegova konfiguracija. Prenova vključuje tudi nujne posege na odjemnih mestih, vključno z menjavo varovalk. Dela, kot so menjava poškodovanih drogov, ločitev odjemnih mest in novo kabliranje v investicijo niso vključeni.	
Vrednost tehnoloških ukrepov	/	4.480.992,80 EUR brez DDV oziroma 5.477.791,20 EUR z DDV	4.480.992,80 EUR brez DDV oziroma 4.480.992,80 EUR z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)
Vrednost investicije po stalnih cenah	/	4.560.535,52 EUR brez DDV oziroma 5.563.853,33 EUR z DDV	4.560.535,52 EUR brez DDV oziroma 4.578.034,92 EUR z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)
Viri financiranja	/	MOM: 5.563.853,33 EUR z DDV	MOM: 97.042,12 EUR z DDV

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

			JZP: 4.480.992,80 EUR z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)
Rok izvedbe del	/	december 2022	december 2020
Ocenjeni letni prihranki	brez prihrankov	MOM: 1.448.365,03 EUR z DDV	MOM: 144.836,50 z DDV JZP: 1.303.528,52 z DDV

Finančni kazalniki izračunani v okviru PIZ kažejo, da sta tako Varianta 1, kjer se investicija izvede z lastnimi sredstvi občine kot Varianta 2, kjer se investicija izvede v obliki javno – zasebnega partnerstva primerni, pri čemer Varianta 1 v primerjavi z Varianto 2 – vidik javnega partnerja izkazuje višjo neto sedanjo vrednost. Ob tem je potrebno opozoriti še na druga, s finančnimi kazalniki povezana dejstva, ki so bila preučena v okviru analize tveganja in občutljivosti ter kvalitativnega vrednotenja, in so sledeča:

- Verjetnost zagotavljanja predvidenih prihrankov v okviru Variante 1 je glede na izkušnje nizka. Vzrok je v organizaciji in načinu dela pri izvedbi investicije in njenem obratovanju.
- Za izbor tehnologij odgovarja v primeru Variante 1 Mestna občina Maribor, prav tako v okviru Variante 1 ni zagotovljena kontinuiranost izvedbe (drugi projektanti in izvajalci).
- V kolikor se projekt izvede v obliki javno-zasebnega partnerja, vsa tveganja načrtovanja, izvedbe in obratovanja, to je zagotavljanja primerne in kvalitetne osvetlitve ter doseganje energetske in finančne prihrankov, prevzame zasebni partner.

Mestni občini Maribor se je tako na podlagi preračunov in analiz ter vrednotenj v okviru PIZ predlagalo, da projekt Energetske sanacije javne razsvetljave v občini izvedbe v obliki javno zasebnega partnerstva, saj takšna oblika izkazuje najugodnejše učinke. Za izvedbo so izpolnjeni ekonomsko finančni pogoji. Iz SWOT analize opravljene v okviru PIZ je prav tako razvidno, da ima takšno partnerstvo številne prednosti. Prav tako je z vidika občine to smotrno in gospodarno. Iz dokumenta izhaja, da je večina tveganja na strani zasebnega partnerja. Z vključitvijo zasebnega partnerja se zagotovi hitra in učinkovita izvedba projekta, za občino kot javnega partnerja pa lažji nadzor nad izvajanjem projekta. Zelo je pomembno, da bo imela občina preko koncesijske pogodbe dolgoročno nadzor nad kvaliteto storitve osvetljenosti v občini in nad finančnimi sredstvi, ki se za to namenajo.

Na podlagi predstavljenih rezultatov, analiz in podanih priporočil v okviru DIIP in PIZ se je v okviru dokumenta **Investicijski program (IP)** natančneje predstavilo **Varianto 2** - financiranje po modelu energetskega pogodbeništvu v okviru javno-zasebnega partnerstva.

Primarni cilj investicijskega projekta je v načrtovanem obdobju na območju Mestne občine Maribor urediti pravilno osvetljenost in prenoviti svetilke javne razsvetljave in povečati energetske in svetlobno učinkovitost z vzpostavitvijo centralnega nadzornega sistema, energetskega knjigovodstva in dolgoročnim upravljanjem ter vzdrževanjem javne razsvetljave.

Višina investicije za zagotovitev primerne osvetljenosti oz. prenovo javne razsvetljave v Mestni občini Maribor, s katero bo zadoščeno zahtevam zakonodaje in se bodo zamenjale vse energetske manj

učinkovite svetilke, znaša 4.560.535,52 EUR brez DDV. Zamenjalo ali posodobilo bi se 13.131 svetilk. Skupna priključna moč svetilk bi se zmanjšala s sedanjih 2.023 kW za 65,6 % na približno 700 kW. Energijski prihranek celovite prenove vseh energetsko manj učinkovitih svetil kot tudi z zakonodajo neskladnih svetil bi znašal 7.425.944 kWh na leto oz. 73 %. Z zmanjševanjem skupne priključne moči JR in omejevanjem delovanja svetilk v veliki meri pripomoremo k zmanjšanju potreb po energiji v lokalnem okolju in hkrati k zmanjšanju svetlobnega onesnaževanja okolja.

V nadaljevanju predstavljamo povzetek Ocene vrednosti investicije in finančno konstrukcijo izbrane optimalne variante ter izračunane glavne finančne in ekonomske kazalce.

2.4.1 Ocena vrednosti investicije

Tabela 3: Ocena vrednosti investicije v stalnih cenah za izbrano varianto (JZP)

	leto 2019	leto 2020	SKUPAJ (brez DDV)	22 % DDV
Tehnološki ukrepi				
zamenjava svetilk*	0,00	3.977.136,00	3.977.136,00	874.969,92
centralni nadzorni sistem z daljinskim upravljanjem**	0,00	305.000,00	305.000,00	67.100,00
ocenjeni nepredvideni stroški investicije zamenjave svetilk (5 %)	0,00	198.856,80	198.856,80	43.748,50
Pripravljalne in spremljevalne storitve				
tehnična dokumentacija in postopki - 2 % investicije zamenjave svetilk	55.679,90	23.862,82	79.542,72	17.499,40
Skupaj	55.679,90	4.504.855,62	4.560.535,52	1.003.317,81
	leto 2019	leto 2020	SKUPAJ	
Skupaj brez DDV	55.679,90	4.504.855,62	4.560.535,52	
22 % DDV	12.249,58	991.068,24	1.003.317,81	
Skupaj z DDV	67.929,48	5.495.923,85	5.563.853,33	
Skupaj z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)	67.929,48	4.510.105,44	4.578.034,92	

povračljiv DDV

*ukrep vključuje: menjavo svetilk, neskladnih z Uredbo; menjavo svetilk, skladnih z Uredbo z vgrajenimi klasičnimi visokotlačnimi ali flourescenčnimi svetlobnimi viri; menjavo priključnih plošč in vodnikov do svetilk; posege na drogovih (podaljšanja, odprava kraka), nujne posege na odjemnih mestih vključno z menjavo varovalk, menjavo reflektorjev.

** ukrep vključuje: dobavo in vgradnjo krmilnikov ter povezavo na števec in kontaktorje prižigališč; vzpostavitev spletnega portala in njegova konfiguracija.

Potrebna investicija za izvajanje storitev vključuje zamenjavo vseh svetilk neskladnih z Uredbo in tistih, skladnih z Uredbo, vendar z vgrajenimi klasičnimi visokotlačnimi ali flourescenčnimi svetlobnimi viri, skupaj 13.131 svetilk. Sočasno z namestitvijo svetilk je potrebno zamenjati tudi priključne plošče in zamenjati vodnike od priključne plošče do svetilke. V obnovo so vključeni vsi stroški novih svetilk, prilagoditve drogov, vzpostavitev centralnega nadzornega sistema z daljinskim upravljanjem ter nujni posegi na odjemnih mestih. V okviru investicije se zamenjajo tudi reflektorji.

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

Skupna investicijska vrednost obnove javne razsvetljave MOM znaša v stalnih cenah **4.560.533 EUR brez DDV** oziroma **4.578.035 EUR z DDV**. Povračljiv DDV ni upoštevan.

Tabela 4: Ocena vrednosti investicije v tekočih cenah za izbrano varianto (JZP)

	leto 2019	leto 2020	SKUPAJ (brez DDV)	22 % DDV
Tehnološki ukrepi				
zamenjava svetilk*	0,00	4.129.698,94	4.129.698,94	908.533,77
centralni nadzorni sistem z daljinskim upravljanjem**	0,00	316.699,80	316.699,80	69.673,96
ocenjeni nepredvideni stroški investicije zamenjave svetilk (5 %)	0,00	206.484,95	206.484,95	45.426,69
Pripravljalne in spremljevalne storitve				
tehnična dokumentacija in postopki - 2 % investicije zamenjave svetilk	56.682,14	24.778,19	81.460,34	17.921,27
Skupaj	56.682,14	4.677.661,88	4.734.344,02	1.041.555,68
	leto 2019	leto 2020	SKUPAJ	
Skupaj brez DDV	56.682,14	4.677.661,88	4.734.344,02	
22 % DDV	12.470,07	1.029.085,61	1.041.555,68	
Skupaj z DDV	69.152,21	5.706.747,49	5.775.899,70	
Skupaj z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)	69.152,21	4.683.113,08	4.752.265,29	

povračljiv DDV

*ukrep vključuje: menjavo svetilk, neskladnih z Uredbo; menjavo svetilk, skladnih z Uredbo z vgrajenimi klasičnimi visokotlačnimi ali flourescenčnimi svetlobnimi viri; menjavo priključnih plošč in vodnikov do svetilk; posege na drogovih (podaljšanja, odprava kraka), nujne posege na odjemnih mestih vključno z menjavo varovalk, menjavo reflektorjev.

** ukrep vključuje: dobavo in vgradnjo krmilnikov ter povezavo na števec in kontaktorje prižigališč; vzpostavitev spletnega portala in njegova konfiguracija.

Skupna investicijska vrednost obnove javne razsvetljave MOM znaša v tekočih cenah **4.734.344 EUR brez DDV** oziroma **4.752.265 z DDV**. Povračljiv DDV ni upoštevan.

2.4.2 Finančna konstrukcija

Tabela 5: Finančna konstrukcija investicije v stalnih cenah za izbrano varianto (JZP)

	Viri financiranja	2019	2020	Skupaj	Delež vira v %
A	Tehnološki ukrepi				
1.	Zasebni partner - JZP	0,00	4.480.992,80	4.480.992,80	98,26
	SKUPAJ BREZ DDV	0,00	4.480.992,80	4.480.992,80	98,26
	22 % DDV (<i>povračljiv</i>)	0,00	985.818,42	985.818,42	
	SKUPAJ Z DDV	0,00	5.466.811,22	5.466.811,22	
B	Pripravljalne in spremljevalne storitve				
1.	Lastna sredstva javnega subjekta	55.679,90	23.862,82	79.542,72	1,74
	SKUPAJ BREZ DDV	55.679,90	23.862,82	79.542,72	1,74
	22 % DDV (<i>nepovračljiv</i>)	12.249,58	5.249,82	17.499,40	
	SKUPAJ Z DDV	67.929,48	29.112,64	97.042,12	
	SKUPAJ BREZ DDV (A + B)	55.679,90	4.504.855,62	4.560.535,52	100,00
	22 % DDV	12.249,58	991.068,24	1.003.317,81	
	SKUPAJ Z DDV	67.929,48	5.495.923,85	5.563.853,33	
	SKUPAJ Z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)	67.929,48	4.510.105,44	4.578.034,92	
	Povzetek virov:				
	Lastna sredstva javnega subjekta	67.929,48	29.112,64	97.042,12	
	Zasebni partner - JZP	0,00	4.480.992,80	4.480.992,80	
	Skupaj	67.929,48	4.510.105,44	4.578.034,92	

Tabela 6: Finančna konstrukcija investicije v tekočih cenah za izbrano varianto (JZP)

	Viri financiranja	2019	2020	Skupaj	Delež vira v %
A	Tehnološki ukrepi				
1.	Zasebni partner - JZP	0,00	4.652.883,68	4.652.883,68	98,28
	SKUPAJ BREZ DDV	0,00	4.652.883,68	4.652.883,68	98,28
	22 % DDV (<i>povračljiv</i>)	0,00	1.023.634,41	1.023.634,41	
	SKUPAJ Z DDV	0,00	5.676.518,09	5.676.518,09	
B	Pripravljalne in spremljevalne storitve				
1.	Lastna sredstva javnega subjekta	56.682,14	24.778,19	81.460,34	1,72
	SKUPAJ BREZ DDV	56.682,14	24.778,19	81.460,34	1,72
	22 % DDV (<i>nepovračljiv</i>)	12.470,07	5.451,20	17.921,27	
	SKUPAJ Z DDV	69.152,21	30.229,40	99.381,61	
	SKUPAJ BREZ DDV (A + B)	56.682,14	4.677.661,88	4.734.344,02	100,00
	22 % DDV	12.470,07	1.029.085,61	1.041.555,68	
	SKUPAJ Z DDV	69.152,21	5.706.747,49	5.775.899,70	
	SKUPAJ Z DDV (brez upoštevanja povračljivega DDV)	69.152,21	4.683.113,08	4.752.265,29	
	Povzetek virov:				
	Lastna sredstva javnega subjekta	69.152,21	30.229,40	99.381,61	
	Zasebni partner - JZP	0,00	4.652.883,68	4.652.883,68	
	Skupaj	69.152,21	4.683.113,08	4.752.265,29	

Mestna občina Maribor bo za izvedbo projekta zagotovila finančna sredstva za izvedbo pripravljalnih in spremljevalnih storitev v višini **97.042,12 EUR**, zasebni partner bo zagotovil finančna sredstva za izvedbo tehnoloških ukrepov v višini **4.480.992,80 EUR**. Navedene so stalne cene.

Tabela 7: Povzetek prikaza glavnih finančnih in ekonomskih kazalcev za izvedbo investicije za energetska sanacijo javne razsvetljave v MOM za izbrano varianto JZP - z vidika javnega partnerja (MOM), zasebnega partnerja in primerjalno z vidika celotnega investiranja obeh partnerjev

Kazalnik	Izbrana varianta – JZP, vidik javnega partnerja	Izbrana varianta – JZP, vidik zasebnega partnerja	Izbrana varianta - JZP, vidik projekta
Finančna neto sedanja vrednost	2.073.537	4.709.958	7.261.175
Finančna relativna neto sedanja vrednost	0,05	0,95	0,63
Doba povračila investicijskih sredstev (finančni vidik)	0,67	3,44	3,16

Kazalnik	Izbrana varianta - JZP, vidik projekta
Ekonomska neto sedanja vrednost	8.290.064
Ekonomska relativna neto sedanja vrednost	0,55
Doba povračila investicijskih sredstev (ekonomski vidik)	2,92

Na podlagi vseh opravljenih strokovnih analiz in preračunov v okviru investicijske dokumentacije lahko zaključimo, da izvedba projekta za ustrezno osvetljenost mesta, kar zajema energetska sanacijo javne razsvetljave v okviru javno-zasebnega partnerstva, predstavlja najprimernejšo varianto. Predvsem zaradi dejstva, da bo zasebni partner svetilke v naslednjih, predvidoma 10 letih, tudi vzdrževal in upravljal na način, da bo zagotovljena s standardi določena osvetljenost in da bodo načrtovani prihranki pri rabi energije tudi doseženi. Zasebni partner tudi prevzema vsa tveganja načrtovanja, izvedbe in obratovanja, to je zagotavljanja primerne in kvalitetne osvetlitve.

Ekonomska doba tovrstnih projektov znaša od 10 do 15 let. V okviru finančne analize smo upoštevali ekonomsko dobo 10 let. Kot bazično leto smo upoštevali leto 2019, ko so s pripravo DIIPa pričeli nastajati investicijski stroški. Kot ekonomsko dobo obratovanja pa smo upoštevali obdobje od leta 2020 do leta 2030.

3 TEHNIČNA PRIMERJAVA dokumenta IP in Vloge o zainteresiranosti

Tako investicijski program kot promotorske vloge zajemajo celovito energetska sanacijo javne razsvetljave z vsemi potrebnimi deli za zagotovitev s standardi določene osvetlitve. Prav tako vsi promotorji podajajo informacijo, da bi uporabili moderne, energetska in okoljska primerne svetilke, ki bi zagotavljale najvišji možen prihranek. Razsvetljava bi bila urejena v skladu z vsemi veljavnimi standardi. Vloge ponujajo prihranek energije med 67 % in 77,29 %, v investicijskem programu pa se predvideva 73 % prihranek, kar je umeščeno v sredino ponujenih vrednosti.

Pri primerjavi načrtovanih ukrepov ugotavljamo, da so le-ti primerljivi.

Projekt je opredeljen kot energetska sanacija obstoječih svetilk javne razsvetljave v MOM z namenom zagotavljanja osvetlitve skladno z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. To pomeni izvedba posodobitve omrežja javne razsvetljave z zamenjavo obstoječih svetilk in zagotavljanje osvetlitve na celotnem območju Mestne občine Maribor. Poseg v prostor je opredeljen kot izvedba investicijsko vzdrževalnih del v javno korist, ki zajemajo tehnološko posodobitev obstoječih svetilk skladno z zahtevami Uredbe. Poleg investicijskih ukrepov so predvideni tudi ukrepi uvedbe sistema energetskega upravljanja. Osnovna namenska raba prostora se po izvedbi projekta ne spreminja. Izboljšuje se le energetska učinkovitost obstoječe javne razsvetljave. Za izvedbo projekta ni potrebna pridobitev gradbenega dovoljenja.

Projekt prenova javne razsvetljave bi tako obsegal posodobitev omrežja javne razsvetljave na območju Mestne občine Maribor, tako da se zamenjajo obstoječe svetilke in s tem zagotovi energetska učinkovitost razsvetljave (zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja, znižanje porabe električne energije, stroškov obratovanja in vzdrževanja ter izpustov CO₂) v skladu s projektnimi smernicami in po terminskem planu, ki bo dogovorjen v postopku izbire zasebnega partnerja. V okviru prenove bo zasebni partner zamenjal tudi priključne plošče in zamenjal vodnike od priključne plošče do svetilke in vzpostavil sistem centralnega nadzora svetilk z daljinskim upravljanjem ter izvedel nujne posegi na odjemnih mestih. Za realizacijo projekta bo javni partner zagotovil možnost uporabe obstoječe infrastrukture.

Prenova javne razsvetljave v Mariboru bi tako obsegala izvajanje storitve primerne, okolju neškodljive in finančno vzdržne osvetljenosti javnih površin v občini, ki zahteva prenovo (energetska obnovo) javne razsvetljave. Prenova predvideva izvedbo zamenjave svetilk, vzpostavitev energetskega knjigovodstva in dolgoročnega upravljanja ter vzdrževanja svetilk za zagotavljanje pravilne osvetljenosti. Gre za zamenjavo obstoječih svetilk, ki niso v skladu z Uredbo in so energetska potratne, s sodobnimi, energetska učinkovitimi svetilkami z LED ali podobno tehnologijo. V okviru projekta prenove se zamenjajo tudi svetilke, ki so z Uredbo skladne, vendar še ne uporabljajo LED ali podobne tehnologije. Predvidena je tudi obnova konzol, povišanje stebrov, kjer je to potrebno zaradi doseganja zahtevanih svetlobno-tehničnih zahtev, sanacija kablov ter izvedba nujnih posegov na odjemnih mestih, brez česar ni mogoče ali ni smiselno izvesti energetske prenove. V okviru projekta se zamenjajo tudi reflektorji. Predvidena je tudi vzpostavitev centralnega nadzornega sistema nad upravljanjem javne razsvetljave. Svetilke bodo ustrezale Uredbi. Vsi posegi se bodo izvedli in financirali s strani zasebnega partnerja.

Mestna občina Maribor ima ta trenutek že vzpostavljeno koncesijo za storitve vzdrževanja v zvezi z javno razsvetljavo, ki jo izvaja podjetje Nigrad d.d.

Ker obstoječa koncesijska pogodba z izvedbo novega postopka za prenovo javne razsvetljave (JZP) ne bo prekinjena, je treba v koncesijskem aktu in koncesijski pogodbi natančno razmejiti katere obveznosti in dela pripadejo novemu koncesionarju, ki bo izvajal storitve primerne, okolju neškodljive in finančno vzdržne osvetljenosti javnih površin v občini, in katere naloge bo obdržal obstoječi koncesionar, skladno s dopolnjenimi določbami v odloku.

4 OKOLJSKA PRIMERJAVA dokumenta IP in Vloge o zainteresiranosti

Okoljski vpliv javne razsvetljave se kaže v pravilni osvetlitvi preko okoljsko primernih svetilk in rabi električne energije ter posledično emisij ogljikovega dioksida. Vse promotorske vloge ponujajo okoljsko primerne svetilke, kar predstavlja pozitiven učinek na okolje. To pomeni energetske učinkovite svetilke, ki upoštevajo tudi zakonodajo na področju svetlobnega onesnaževanja. Prihranek pri rabi električne energije je povezan z načrtovanimi prihranki. To pomeni, da so nekatere promotorske vloge ponudile višje prihranke energije in posledično manj emisij ogljikovega dioksida kot investicijska dokumentacija, pripravljena s strani Mestne občine Maribor.

5 FINANČNA PRIMERJAVA INVESTICIJSKEGA PROGRAMA in VLOG PROMOTORJEV

Nekatere promotorske vloge ponujajo nižjo investicijo in višje prihranke kot investicijski program. Iz navedenega sledi, da so tudi finančni kazalniki v promotorskih vlogah ugodnejši, kajti vračilne dobe so s tem krajše in za zasebnega partnerja sprejemljivejše.

Natančni prikaz finančnih kazalnikov iz promotorskih vlog je prikazan v Prilogi 1.

6 IDENTIFIKACIJA JAVNEGA INTERESA

Skladno z definicijo iz 19. točke prvega odstavka 5. člena ZJZP je javni interes z zakonom ali na njegovi podlagi izdanim predpisom določena splošna korist, ki se ugotovi z odločitvijo iz 11. člena omenjenega zakona.

Namen zakona je omogočiti in pospeševati zasebna vlaganja v izgradnjo, vzdrževanje oziroma upravljanje objektov in naprav javne infrastrukture ter druge projekte, ki so v javnem interesu, zagotoviti gospodarno in učinkovito izvajanje gospodarskih in drugih javnih služb ali drugih dejavnosti, ki se zagotavljajo na način in pod pogoji, ki veljajo za gospodarske javne službe, oziroma drugih dejavnosti, katerih izvajanje je v javnem interesu, omogočiti smotrno uporabo, upravljanje ali izkoriščanje naravnih dobrin, grajenega javnega dobra ali drugih stvari v javni lasti ter drugo vlaganje zasebnih ali zasebnih in javnih sredstev v zgraditev objektov in naprav, ki so delno ali v celoti v javnem interesu, oziroma v dejavnosti, katerih izvajanje je v javnem interesu. Nadalje je namen ZJZP tudi:

- zagotoviti preglednost, konkurenčnost, nediskriminatornost in poštenost postopkov nastajanja ter sklepanja in izvajanja posameznih oblik javno-zasebnega partnerstva,
- varovanje javnega interesa in

- zagotoviti vpliv javnega partnerja na to, da se predmet javno-zasebnega partnerstva izvaja v javnem interesu.

Pod projekte javno-zasebnih partnerstev lahko torej vključimo vse projekte, kjer javni in zasebni sektor sodelujeta pri zagotavljanju izvajanja javne službe ali vzpostavitve javne infrastrukture.

Izpostavljena splošna korist je jasno določena v okviru Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15; v nadaljevanju EZ-1), ki v 5. členu med cilje zakona med drugim določa zmanjšanje rabe energije, učinkovito rabo energije, energetska učinkovitost, večjo proizvodnjo in rabo obnovljivih virov energije, prehod na nizkoogljično družbo z uporabo nizkoogljičnih energetske tehnologij, zagotavljanje energetske storitve. Ob tem pa se omenjena splošna korist še veliko podrobneje manifestira predpisih, kot so:

- Direktiva o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) in DIREKTIVA (EU) 2018/2002 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti;
- Direktiva o podeljevanju koncesijskih pogodb (2014/23/EU);
- Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah (ZKNP; Uradni list RS, št. 9/19);
- Energetske zakon (Uradni list RS, št. 17/14, 81/15, 43/19);
- Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017-2020 (AN-URE 2020);
- Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020;
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18) – predvideva, da je potrebno ukrepe, ki imajo pomembne finančne posledice, utemeljiti z analizo stroškov in koristi v skladu s posebnimi predpisi;
- Uredba o notni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16) in na njeni podlagi izdelana dokumentacija za konkretni projekt (DIIP, PIZ, IP) – Uredba se uporablja za ugotavljanje prednosti in slabosti posameznih predlogov projektov oziroma pri odločanju o izbiri izvedljivih projektov, katerih rezultati bodo prispevali k vzdržnemu (trajnostnemu) razvoju družbe, pri čemer se a podlagi izsledkov analiz vrednotenja učinkov teh projektov omogoča oblikovanje politike za koristno, gospodarno in učinkovito uporabo javnih sredstev;
- Pravilnik o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (Uradni list RS, št. 32/07) ter na njegovi podlagi za konkretni projekt izdelana ocena o upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva.

Pravne podlage za identifikacijo javnega interesa so podane še v 21. členu Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 27/08 - odl. US, 76/08, 79/09, 51/10, 84/10 - odl. US, 40/12 - ZUJF, 14/15 - ZUUJFO, 76/16 - odl. US, 11/18 - ZSPDSLS-1, 30/18) v povezavi s cilji evropske in slovenske energetske in okoljske politike, ki so:

- vzdrževanje lokalnih javnih cest, javnih površin vzdrževanje energetske komunalnih objektov in
- varovanje okolja.

Izvajanje ciljev bo imelo sledeče učinke:

- tehnološki razvoj na področju energetske tehnologij in sistemov, informacijske tehnologij itd.,
- odpiranje novih delovnih mest,

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

- znižanje stroškov za energijo in s tem znižanje obremenitve javnih financ,
- izboljšanje bivalnega in delovnega okolja ter varnosti v občini,
- zagon gospodarstva s povečevanjem investicij.

Javni interes predstavlja potreba po zagotovitvi učinkovitega in gospodarnega upravljanja z energetskega sistemi, ki

- izboljšajo energetske učinkovitost razsvetljave, zmanjša se poraba energije in zmanjšajo se stroški za rabo energije,
- izboljšajo delovne in bivanjske pogoje za občane in obiskovalce,
- zmanjšajo emisije ogljikovega dioksida zaradi rabe energije in s tem zmanjšujejo negativne vplive na okolje ter s tem blažijo podnebne spremembe,
- izboljšajo upravljanje in vzdrževanje energetskega sistemov na način, da se izboljša izvajanje ob znižanih vloženi sredstvih.

Zahteve so opredeljene še v sledečih dokumentih:

- Akcijski načrt za obnovljivo energijo 2010-2020 (AN OVE); julij 2010, posodobitev: julij 2017 (trenutno v osnutku)
- Resolucija o Nacionalnem energetskega programu /ReNEP/ (Ur.l. RS, št. 57/2004),
- Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017-2020 (AN-URE 2020); december 2017,
- Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2013-2022 (Uradni list RS, št. 39/13),
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 39/2006 - uradno prečiščeno besedilo, s spremembami).

Glede na vse izpostavljene pravne podlage ob upoštevanju pravil ZJZP za izvedbo ukrepov izboljšanja energetske učinkovitosti na področju javne razsvetljave, ni potrebno spremljati dodatnih pravnih podlag (na primer zakona ali izvedbenega predpisa, ki bi opredeljeval javni interes), temveč je potrebno s strani pristojnega organa za posamezni projekt skladno z 11. členom ZJZP samo sprejeti odločitev o ugotovitvi javnega interesa za sklenitev javno-zasebnega partnerstva in izvedbi projekta v eni izmed oblik javno-zasebnega partnerstva.

Družbeni pomen pravilne osvetlitve in prenove javne razsvetljave

Zagotavljanje primerne osvetljenosti z zamenjavo obstoječih svetilk v Mestni občini Maribor z energetske varčnimi svetilkami, s sijalkami z LED tehnologijo ali podobno moderno tehnologijo, bo vplivala na gospodarsko, turistično, ekološko, kulturno in naravovarstveno okolje občine, kjer bodo koristi prenove imeli vsi prebivalci in obiskovalci.

Obravnava projekt bo izboljšal osvetljenost in s tem:

- izboljšal kakovost življenja občanov,
- povečal njihovo varnost,
- zagotovil enakovredne bivalne pogoje v vseh predelih občine,
- zagotovil večjo varnost za naslednje skupine prebivalcev:
 - otroke in mladostnike, ki obiskujejo vrtce in šole
 - starejše občane, ki se pogosto sprehajajo skozi naselja v občini in so kot pešci ogroženi,
 - invalide, za katere poti niso najboljše urejene in so zato lahko ogroženi v prometu
- zmanjšala porabo električne energije.

Zaradi navedenih razlogov bi z izvedbo predlagane investicije občina dobila širši regionalni pomen in prepoznavnost, poleg tega pa bi bila investicija dobro izhodišče za nadaljnji razvoj okolja.

Ekonomski pomen

Projekt boljše osvetlitve z investicijo v energetske učinkovito prenovo javne razsvetljave bo občini na dolgi rok prinesel manjše vzdrževalne in obratovalne stroške ter s tem prihranke.

Ekonomski pomen projekta bo prinesel:

- lažje in cenejše vzdrževanje prenovljene javne razsvetljave,
- prihranke pri porabi električne energije za javno razsvetlavo,
- zaradi urejenega okolja dodano vrednost lokalnega okolja.

Razvojni pomen prenove javne razsvetljave

Razvojna vizija predstavlja dolgoročno uporabo naložbe. S SWOT analizo, ki je prikazana v nadaljevanju, dobimo jasno sliko o prednostih, slabostih, priložnostih in nevarnostih, ki jih prinaša projekt. SWOT analiza nam prikazuje, da ima projekt več pozitivnih učinkov kot negativnih in zato je z njim smiselno začeti.

Prednosti

- pravilna osvetlitev
- prihranek pri porabi električne energije,
- varčnejša razsvetljava z uporabo kvalitetnih in ustreznih svetilk,
- zmanjšanje svetlobnega onesnaženja,
- zagotovitev prometne varnosti za vse udeležence v prometu,
- povečanje občutka varnosti v okolju,
- varovanje narave, predvsem živali, ki jih nočna svetloba moti,
- ohranjanje neokrnjenega pogleda na nočno nebo,
- manjši stroški vzdrževanja.

Priložnosti

- razvoj lokalnega okolja in širšega okolja,
- razvoj podporne infrastrukture in razvoj turizma v občini,
- večja prometna varnost zaradi ustrezne javne razsvetljave,
- povečanje gospodarske aktivnosti v občini kot posledica urejene infrastrukture.

Slabosti

- Pomanjkanje sredstev za financiranja investicije s strani občine, saj bi bile s tem ogrožene druge pomembne investicije v občini

Nevarnosti

- premalo ugodnih finančnih sredstev za naložbe,
- zaradi nepredvidljivih dejavnikov (nestabilnih gospodarskih ali političnih razmer, vremenskih nevšečnosti) obstaja možnost nedokončane začete investicije,

Pomen prenove javne razsvetljave za podobo naselij

Celotno območje Mestne občine Maribor bo s pravilno osvetljenostjo in z energetske učinkovito prenovo javne razsvetljave za prebivalce in obiskovalce bolj privlačno. Prenovljena javna razsvetljava bo mestu in naseljem prinesla urejeno javno razsvetlavo, ki bo povečala varnost prebivalcev in

prometa ter izboljšala videz naselij in lokalnih cest, kar bo pripomoglo k dodani vrednosti občine kot turistične destinacije.

Prometna varnost

Neustrezna osvetljenost vpliva na prometno varnost, saj neprimerne svetilke ob cestišču svetijo voznikom v oči in zaradi tega pride do neprijetnega bleščanja, kar predstavlja grožnjo varnosti v prometu in večjo možnost za nastanek prometnih nesreč.

Planiran projekt voznikom motornih vozil in kolesarjem prinaša boljše preglednost nad cestiščem, pešcem ob cestišču pa večjo varnost.

S predlaganim projektom se bo torej po zgoraj podanih kriterijih prvenstveno povečala prometna varnost. To pa pomeni, da bo:

- ustrezna javna razsvetljava zmanjšala bleščanje voznikom,
- omogočila pešcem varnejšo pot,
- ustrezna osvetlitev kolesarske poti,
- zagotovljena ustrezna preglednost celotnega cestišča.

Stroški vzdrževanja

Stroški vzdrževanja javne razsvetljave bodo po investiciji zmanjšani, saj bodo nove sijalke imele daljšo življenjsko dobo.

Vse navedene splošne koristi, ki jih projekt prinaša za lokalno skupnost, utemeljujejo javni interes, ki ga zasleduje EZ-1, v že omenjenem 5. členu.

Splošna korist je dosežena tudi na področju prometne varnosti, kjer projekt sledi temeljnemu cilju Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022: »Zagotavljanje varne cestne infrastrukture vsem udeležencem cestnega prometa« in specifičnemu področnemu cilju: izboljšanje prometne varnosti na občinskih cestah.

V okviru ocene možnosti izvedbe projekta po sistemu javno-zasebnega partnerstva je bil preverjan obstoj javnega interesa, možne oblike javno-zasebnega partnerstva in gospodarnost ter smotrnost izvedbe projekta (primerjalno z izvedbo projekta z lastnimi sredstvi občine). Na podlagi omenjenih analiz ugotavljamo, da je za posodobitev omrežja javne razsvetljave in zagotavljanje osvetlitve na območju Mestne občine Maribor vzpostavitev javno-zasebnega partnerstva oziroma energetskega pogodbenišva primerna oblika izvedbe projekta.

7 PRAVNE PODLAGE

Pri določitvi modela javno-zasebnega partnerstva je potrebno upoštevati dejstvo, da je bil interes zasebnega partnerja že izkazan, kar je dovoljeno v skladu z ZJZP. Zasebni partnerji so tudi že predlagali model javno-zasebnega partnerstva. Zato smo pri določitvi modela upoštevali predlog zasebnih partnerjev (promotorjev) ter ugotavljali ali je ta tudi najbolj ugoden za občino.

Zakon predvideva različne oblike sodelovanja:

- razmerje pogodbenega partnerstva (pogodbeno partnerstvo), ki lahko ima naravo koncesijskega razmerja (koncesijsko partnerstvo) ali javno-naročniškega razmerja (javno-naročniško partnerstvo) in
- razmerje statusnega partnerstva.

7.1 Oblike javno-zasebnega partnerstva po zakonu o javno-zasebnem partnerstvu

ZJZP kot možne oblike javno-zasebnih partnerstev opredeljuje:

- pogodbena partnerstva, ki se lahko izvajajo v obliki:
 - koncesijskega razmerja (koncesijsko partnerstvo) ali
 - javno naročniškega razmerja (javno naročniško partnerstvo);
- statusna partnerstva, ki se lahko izvajajo:
 - z ustanovitvijo pravne osebe,
 - s prodajo deleža javnega partnerja v javnem podjetju ali drugi osebi javnega ali zasebnega prava ali
 - z nakupom deleža v osebi javnega ali zasebnega prava, z dokapitalizacijo ali na drug soroden in primerljiv način.

7.1.1 Pogodbeno partnerstvo

Pogodbeno partnerstvo temelji na obligacijski pogodbi. Ker pa gre pri vseh javno-zasebnih partnerstvih za povečanje učinkovitosti in uspešnosti zagotavljanja javnih interesov, imajo vsa pogodbena javno-zasebna partnerstva javnopravne elemente.

Razmerja pogodbenega partnerstva se delijo na:

- Koncesijska razmerja (koncesije storitev, koncesije gradenj): to je dvostransko pravno razmerje med državo oziroma lokalno skupnostjo ali drugo osebo javnega prava kot koncedentom in pravno osebo kot koncesionarjem, v katerem koncedent podeli koncesionarju (praviloma) posebno ali izključno pravico izvajati gospodarsko javno službo oziroma druge dejavnosti v javnem interesu, kar lahko vključuje tudi zgraditev objektov in naprav, ki so deloma ali v celoti v javnem interesu (koncesijsko partnerstvo);
- Javno naročniška razmerja (za blago, gradnje ali storitve): to je odplačno razmerje med naročnikom in dobaviteljem blaga, izvajalcem gradenj ali izvajalcem storitev, katere predmet je naročilo blaga, izvedbe gradnje ali storitve (javno-naročniško partnerstvo).

KONCESIJSKA RAZMERJA

Kot koncesijska javno-zasebna partnerstva lahko opredelimo tista razmerja javno-zasebnih partnerstev, pri katerih večino poslovnih tveganj prevzema zasebni partner.

Koncesijska razmerja lahko glede na vsebino projekta javno-zasebnega partnerstva delimo na:

- koncesije gradenj – primerne predvsem za projekte vzpostavitve javne infrastrukture.
- koncesije storitev – primerne predvsem za projekte, ki vključujejo obveznost izvajanja nalog javne službe;

Opredelitev koncesije gradenj je zajeta v 79. členu ZJZP. Kadar je namen koncesije izgradnja objektov in naprav ali njihovih posameznih delov, katerih koncesionar ima v času trajanja razmerja pravico do njihove uporabe, upravljanja oziroma izkoriščanja ali da se pravica do uporabe, upravljanja oziroma izkoriščanja objektov in naprav kombinira s plačilom za izvedbo gradnje ter znaša vrednost gradenj, ki preide v last javnega partnerja (prvi odstavek 80. člena tega zakona), ocenjena skladno s predpisi o

javnih naročilih, najmanj 5.548.000 EUR (v nadaljnjem besedilu: koncesija gradenj), se za ravnanje pri nastajanju in izvajanju razmerja javno-zasebnega partnerstva uporabljajo pravila tega zakona, ki urejajo koncesije gradenj.

Če koncesionar v razmerju iz prejšnjega odstavka ne nosi večine poslovnega tveganja projekta, mora koncedent za izbiro koncesionarja uporabiti pravila, ki urejajo oddajo javnih naročil gradenj. Bistvena značilnost koncesije gradenj in hkrati razlikovalna znaka z javnim naročilom gradenj sta prenos pravice do izkoriščanja na koncesionarja in prenos tveganja, povezanega z izkoriščanjem objekta.

Glede na trenutek prenosa lastninske pravice ZJZP v 80. členu določa tri temeljne modele koncesij gradenj, pri čemer mora biti za vsak model izvedena ekonomska upravičenost:

- BTO (Build-Transfer-Operate): zgradi-upravljaj-prenesi v last;
- BOT (Build-Operate-Transfer): zgradi-prenesi v last-upravljaj;
- BOO (Build-Own-Operate): zgradi-ohrani v lasti-upravljaj.

Opredelitev koncesije storitev kot ene izmed oblik koncesijskega partnerstva je zajeta v 92. členu ZJZP. Ko je predmet koncesijskega partnerstva izvajanje gospodarskih javnih služb ali dejavnosti, ki se zagotavljajo na način in pod pogoji, ki veljajo za gospodarske javne službe, oziroma drugih dejavnosti, katerih izvajanje je v javnem interesu, ali izgradnja objektov in naprav ali njihovih posameznih delov, katerih koncesionar ima v času trajanja razmerja pravico do njihove uporabe, upravljanja oziroma izkoriščanja oziroma da se pravica do uporabe, upravljanja oziroma izkoriščanja objektov in naprav kombinira s plačilom za izvedbo gradenj in ne gre za koncesijo gradenj (v nadaljnjem besedilu: koncesije storitev), se za izbiro koncesionarja in izvajanje koncesijskega razmerja uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo koncesijsko partnerstvo.

V primeru koncesij storitev zasebni partner (koncesionar) v celoti prevzema tveganje in dolžnost izvajanja javne službe, ki vključuje upravljanje in vzdrževanje, lahko pa vključuje tudi izvedbo osnovne investicije v infrastrukturo, potrebno za opravljanje javne službe, vključno z morebitnimi dodatnimi investicijami, če je treba zagotoviti izvajanje javne službe v povečanem obsegu. Koncesijska razmerja se praviloma sklepajo za obdobje od 15 do 30 let, izjemoma lahko tudi za daljša obdobja. Praviloma se koncesionarja izbira na podlagi najnižje tarife, ki jo bo zaračunaval za opravljanje javne službe, pri čemer se lahko financiranje zagotovi neposredno s plačili koncedenta ali pa se zagotovi neposredno s plačili s strani uporabnikov javne službe.

Temelj koncesijskega razmerja je koncesijska pogodba, v kateri se določi predvsem standard izvajanja javne službe oz. minimalni nivo kakovosti zagotavljanja storitve, način njenega financiranja, način spreminjanja oz. usklajevanja višine plačila (tarife) za izvajanje javne službe, opredelitev same investicije v osnovno infrastrukturo, potrebno za izvajanje javne službe, način spreminjanja pogodbe, vprašanje predčasnega prenehanja pogodbe, vprašanje prenosa oz. vstopa tretje stranke ipd., običajno pa tudi pogodbena kazen, če koncesionar ne izvaja javne službe na dogovorjen način.

Značilnost koncesijskega razmerja je, da koncesionar praviloma prevzema pretežen del operativnega (poslovnega) tveganja rentabilnosti izvajanja javne službe in v primeru, da stroški izvajanja koncesionirane javne službe presegajo višino pobranih plačil za izvajanje javne službe, prevzema tudi morebitno izgubo. Navedeno dejstvo od koncesionarja terja, da učinkovito vodi ne samo investicijo v osnovno infrastrukturo, ampak da skozi celotno koncesijsko obdobje nadzoruje stroške izvajanja javne službe ter jih poskuša optimizirati. Predvsem zaradi navedenega so koncesije storitev učinkovito orodje javno-zasebnega partnerstva pri velikih infrastrukturnih investicijah, ki vključujejo tudi stalen in dokaj visok strošek samega upravljanja in vzdrževanja zgrajene infrastrukture.

Za uspešno koncesijsko razmerje je treba uravnotežiti interes koncesionarja po maksimizaciji dobička in zmanjševanju stroškov tudi na račun slabše kakovosti izvajanja storitve in interes uporabnikov javne službe, ki želimo za najnižjo ceno dobiti čim kakovostnejšo storitev.

JAVNO NAROČNIŠKA RAZMERJA

Bistveno za delitev med koncesijskim in javno naročniškim javno-zasebnim partnerstvom je **delitev tveganj**. Če javni partner nosi večino poslovnega tveganja izvajanja projekta, se javno-zasebno partnerstvo šteje za javno naročniško. V nasprotnem primeru, ko večino poslovnega tveganja prevzame zasebni partner, je razmerje opredeljeno kot koncesijsko partnerstvo. Pri tem velja opozoriti tudi na delitev med klasičnim javnim naročilom in javno naročniškim partnerstvom; v primeru, ko celotno poslovno tveganje uspešnosti projekta nosi javni partner, gre za klasično javno naročilo, ne pa za pravo javno-zasebno partnerstvo, saj v tem primeru partnerstvo ne bi temeljilo na delitvi tveganja, kar pa je esencialni in nujni element za obstoj javno-zasebnega partnerstva. Šteje se, da zasebni partner nosi tveganje poslovne uspešnosti projekta, če so njegovi prihodki odvisni od izkoriščanja zgrajenih objektov ali naprav. Če pa bi javni partner zasebnemu partnerju jamčil nek minimalni prihodek oziroma bi se zavezal pokriti morebitno vsakoletno izgubo zasebnega partnerja pri izvajanju projekta, bi imelo tako partnerstvo naravo klasičnega javnega naročila, saj zasebni partner ne bi nosil nikakršnega poslovnega tveganja. Oblikovanje razmejitev med javno-zasebnim partnerstvom in klasičnim javnim naročilom je namreč bistveno za opredelitev pravne podlage za izvajanje postopka izbire zasebnega partnerja (oziroma izvajalca). Izvajanje postopkov javnih naročil črpa pravno podlago v ZJN-3, izvajanje postopka izbire zasebnega partnerja pa je oprto na ZJZP.

Tudi 30. člen ZJZP ugotavlja razporeditev tveganj, kot podlago za razmejitev med javno-naročniškim in koncesijskim partnerstvom.

7.1.2 Statusno partnerstvo

Po definiciji (96. člen ZJZP) je statusno partnerstvo razmerje, sklenjeno med javnim in zasebnim partnerjem na način, da država, ena ali več samoupravnih lokalnih skupnosti ali drugih oseb javnega prava oziroma drug javni partner podeli izvajanje pravic in obveznosti, ki iz javno-zasebnega partnerstva izhajajo, izvajalcu statusnega javno-zasebnega partnerstva:

- z ustanovitvijo nove pravne osebe, ustanovitelj katere je na eni strani javni partner in na drugi zasebni;
- s prodajo deleža osebe javnega prava v javnem podjetju ali drugi osebi javnega prava, ki je nosilec posebnih ali izključnih pravic ali javnih pooblastil;
- z nakupom deleža javnega partnerja v osebi javnega prava ali drugi osebi javnega prava, ki je nosilec posebnih ali izključnih pravic ali javnih pooblastil, z dokapitalizacijo ali
- na drug, primeroma naštetim oblikam pravno in dejansko soroden in primerljiv način ter s prenosom izvajanja pravic in obveznosti, ki iz javno-zasebnega partnerstva izhajajo, na to osebo (npr. izvajanje gospodarske javne službe....).

7.2 Direktiva 2014/23/EU evropskega parlamenta in sveta o podeljevanju koncesijskih pogodb

Direktiva 2014/23/EU evropskega parlamenta in sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014), kakor tudi na njegovi podlagi sprejet Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah (ZNKP; Uradni list RS, št. 9/19) pa pojem "koncesije" opredeljujeta kot pojem, ki lahko pomeni koncesije za gradnje ali koncesije za storitve, pri čemer:

- **koncesija za gradnje** pomeni pisno sklenjeno odplačno pogodbo, s katero eden ali več koncedentov izvedbo gradenj zaupa enemu ali več gospodarskim subjektom, pri čemer je nadomestilo le pravica do uporabe gradenj, ki so predmet pogodbe, ali ta pravica skupaj s plačilom, operativno tveganje pri izvajanju koncesije pa se prenese na koncesionarja. Šteje se, da koncesionar prevzame operativno tveganje, če pod običajnimi pogoji delovanja ni zagotovljeno, da se mu bodo povrnila naložbe ali stroški, ki nastanejo pri izvajanju gradenj, ki so predmet koncesije;
- **koncesija za storitve** pomeni pisno sklenjeno odplačno pogodbo, s katero eden ali več koncedentov opravljajo in upravljaajo storitev, razen izvajanja gradenj iz prejšnje točke, zaupa enemu ali več gospodarskim subjektom, pri čemer je nadomestilo le pravica do uporabe storitev, ki so predmet pogodbe, ali ta pravica skupaj s plačilom, operativno tveganje pri izvajanju koncesije pa se prenese na koncesionarja. Šteje se, da koncesionar prevzame operativno tveganje, če pod običajnimi pogoji delovanja ni zagotovljeno, da se mu bodo povrnila naložbe ali stroški, ki nastanejo pri izvajanju storitev, ki so predmet koncesije;

7.3 Posebna oblika javno-zasebnega partnerstva – financiranje s prihranki ali tako imenovano energetska pogodbeništv

Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti (Ur.l. št. 315/1 z dne 14. 11. 2012) definira pogodbeno zagotavljanje prihranka energije kot pogodbeni dogovor med koristnikom in ponudnikom ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki se preverja in spremlja v vsem obdobju pogodbe in v okviru katerega se naložbe (delo, dobava ali storitev) v ta ukrep plačujejo sorazmerno s stopnjo izboljšanja energetske učinkovitosti, dogovorjeno s pogodbo, ali drugim dogovorjenim merilom za energetska učinkovitost, kot so finančni prihranki.

Kot pri drugih oblikah financiranja s strani tretje osebe se tudi pri pogodbi o zagotavljanju prihranka energije koristnik energetskih storitev izogne stroškom naložbe tako, da naložbo, ki jo je v celoti ali delno izvedla tretja oseba, poplača z delom finančne vrednosti prihranka energije.

Direktiva v prilogi navaja vsebino minimalnega obsega podatkov, ki jih je treba vključiti v pogodbe za zagotavljanje prihranka energije, sklenjene z javnim sektorjem, ali med razpisne pogoje, ki so z njimi povezani in sicer:

- jasen in pregleden seznam ukrepov za povečanje učinkovitosti, ki jih je treba izvajati, ali rezultatov povečanja učinkovitosti, ki jih je treba doseči,
- zagotovljeni prihranki, ki bodo doseženi z izvajanjem ukrepov iz pogodbe,
- trajanje in ključne točke pogodbe, pogoji in odpovedni rok,
- jasen in pregleden seznam obveznosti vsake pogodbenice,
- referenčni datum(-i) za določitev doseženih prihrankov,
- jasen in pregleden seznam faz pri izvajanju ukrepa ali paketa ukrepov in, če je ustrezno, s tem povezani stroški,
- obveznost, da se v celoti izvajajo ukrepi iz pogodbe, in dokumentiranje vseh sprememb med projektom,
- predpisi, ki določajo vključitev enakovrednih zahtev v katero koli podizvajalsko pogodbo s tretjimi stranmi,
- jasen in pregleden prikaz finančnih posledic projekta in porazdelitev deleža obeh strani pri doseženih denarnih prihrankih (tj. plačilo ponudniku storitve),
- jasne in pregledne določbe o merjenju in preverjanju doseženih zagotovljenih prihrankov, preverjanju kakovosti in jamstvih,

- določbe, ki pojasnjujejo postopke v primeru spreminjanja okvirnih pogojev, ki vplivajo na vsebino in rezultat pogodbe (tj. spremembe pri cenah energije, intenzivnosti rabe obrata),
- podrobnosti o obveznostih vsake pogodbenice in kaznih za njihovo kršitev.

Pojem »pogodbeno zagotavljanje prihranka energije« je bil z Energetskim zakonom prenesen tudi v slovenski pravni red, kjer je definiran kot pogodbeni dogovor med koristnikom in ponudnikom ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki se preverja in spremlja v vsem obdobju pogodbe in v okviru katerega se naložbe (delo, dobava ali storitev) v ukrep plačujejo sorazmerno s stopnjo izboljšanja energetske učinkovitosti, dogovorjeno s pogodbo, ali drugim dogovorjenim merilom za energetsko učinkovitost, kot so finančni prihranki. Vendar pa zakon v nadaljevanju tega instituta ne ureja več.

Za izpolnjevanje obveznosti iz DIREKTIVE 2012/27/ je Ministrstvo za infrastrukturo v sodelovanju z Ministrstvom za finance in strokovno javnostjo pripravilo Smernice za izvajanje ukrepov izboljšanja energetske učinkovitosti¹. Dokument predstavlja pojasnila, navodila in priporočila za izvajanje ukrepov izboljšanja energetske učinkovitosti v stavbah javnega sektorja po principu energetskega pogodbeništvu, ki pa jih smiselno lahko prenesemo tudi na področje ureditve in prenove javne razsvetljave. Javna razsvetljava predstavlja eno izmed področij, na katerem je mogoče učinkovito implementirati instrument pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in stroškovno učinkovito izvesti energetsko sanacijo javne razsvetljave ter jo financirati iz prihrankov energije v okviru primernega modela javno-zasebnega partnerstva. Smernice ministrstva so smiselno povzete v nadaljevanju.

Energetsko pogodbeništvu je tudi eden ključnih ukrepov v okviru Akcijskega načrta za energetsko učinkovitost (AN-URE 2020) ter izvajanja Operativnega programa Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, saj se na ta način v financiranje ukrepov učinkovite rabe energije v večji meri vključuje zasebni kapital in s tem multiplicirajo vložena javna sredstva ter doseže večje prihranke energije na enoto spodbude za investicijo.

V Sloveniji se energetsko pogodbeništvu opredeljuje kot pogodbeno znižanje stroškov za energijo, ki pa ni samo način financiranja, ampak je pogodbeni model, ki poleg načrtovanja in vgradnje novih naprav zajema tudi financiranje, vodenje in nadzor obratovanja, servisiranje in vzdrževanje, odpravo motenj pa tudi motiviranje porabnikov za učinkovito rabo energije. Pogodbeništvu je način pogodbenega znižanja stroškov za energijo, pri katerem izvajalec zagotovi vrsto potrebnih ukrepov za učinkovito rabo energije na naročnikovih objektih, naročnik pa se zaveže izvajalcu za te storitve plačati dogovorjeni znesek, pri čemer se mora upoštevati morebitna pogodbeni kazen za nedoseganje dogovorjenih rezultatov oziroma prihrankov. Osnova je pogodba, ki je za dogovorjeni čas sklenjena med lastnikom (ali upravljavcem) stavbe – naročnikom, in podjetjem za energetske storitve (poznanim tudi kot ESCO – Energy Service Company) – izvajalcem.

V Sloveniji in Evropi se pojavljajo različne pojavne oblike pogodbeništvu, vse zaradi prilagoditve potreb naročnikov pri doseganju želenih učinkov. Najpogostejši pojavnimi oblikami pa sta:

- **pogodbena oskrba z energijo** (*Energy Supply Contracting, Energy Delivery Contracting, Energieliefer Contracting*), ki je namenjena investicijam v nove, nadomestne in dopolnilne naprave za oskrbo s toploto, električno energijo in/ali hladom;
- **pogodbeno zagotavljanje prihranka energije** (*Energy Performance Contracting, Energiespar-Contracting, Energieeinspar-Contracting*), ki pomeni pogodbeno obveznost izkoriščanja

¹ Smernice za izvajanje ukrepov izboljšanja energetske učinkovitosti v stavbah javnega sektorja po principu energetskega pogodbeništvu, Ministrstvo za infrastrukturo, december 2014;

razpoložljivih ekonomskih potencialov za varčevanje z energijo, vključno s financiranjem potrebnih ukrepov učinkovite rabe energije.

Pri obeh pojavnih oblikah pogodbenišтва so seveda možne variacije in odstopanja, saj je osnovni princip delovanja pogodbenišтва prav izkoriščanje razpoložljivega potenciala prihrankov energije. Posamezne in najpogostejše variacije pri obeh pojavnih oblikah pogodbenišтва so predstavljene v nadaljevanju.

7.3.1 Pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije (Performance contracting)

Pogodbeno zagotavljanje prihrankov je oblika pristopa k znižanju rabe energije oziroma k znižanju stroškov za energijo. Storitve je pomemben instrument investiranja v ukrepe učinkovite rabe energije v objektih. Zajema načrtovanje in izvedbo ukrepov za zmanjšano rabo energije, vgradnjo novih naprav ter nadaljnji nadzor in upravljanje, vzdrževanje in odpravo motenj ter izvedbo drugih aktivnosti, potrebnih za doseganje zastavljenega cilja. Naročniku omogoča znižanje stroškov za energijo ter kvalitetne energetske storitve brez udeležbe lastnih sredstev. Storitve se poplačajo v določeni pogodbeni dobi iz ustvarjenih prihrankov.

Pogodbeno zagotavljanje prihranka energije se od tradicionalnega financiranja projektov učinkovite rabe energije iz proračuna ali drugih finančnih virov bistveno razlikuje, saj sklepanje pogodb pri slednjih temelji na izbiri ponudnika, ki za znan opis nalog ponudi najugodnejšo ceno, medtem ko so pri izbiri ponudnika pogodbenega zagotavljanja prihranka energije pomembni predvsem rezultati, ki jih je mogoče doseči z izvedbo ponujenih ukrepov učinkovite rabe energije (URE).

V ozadju predmeta pogodbe in dolgoročnosti vsakega projekta pogodbenega zagotavljanja prihranka energije se skrivajo različna tveganja, še zlasti operativna in tehnična tveganja. Njihova porazdelitev med pogodbenima partnerjema je določena s pogodbenimi določili, v skladu s katerimi naj bi posamezni pogodbenik prevzel nase tisto tveganje, na katerega lahko v največji meri vpliva.

Prva predpostavka za uspešno izvedbo projekta pogodbenega zagotavljanja prihranka energije je resnost izvajalca in njegove ponudbe. Izvajalec mora svoje strokovne sposobnosti dokazati na podlagi prihrankov energije, ki jih je že dosegel v okviru referenčnih projektov. Pri projektih z visokimi investicijskimi stroški je potrebno tudi preveriti, ali izvajalec razpolaga z zadovoljivimi bonitetami za izvedbo projekta, ali z drugimi besedami, naročnik mora pred sklenitvijo pogodbe preveriti gospodarski položaj ponudnika, vključno z njegovim poslovnim okoljem.

S sklenitvijo pogodbe za zmanjšanje porabe energije izvajalec naročniku jamči izvedbo v pogodbi določene storitve. Izvajalec z izvedbo primernih ukrepov zagotavlja:

- znižanje tekočih stroškov za energijo ali
- znižanje tekočih stroškov in porabe energije.

Poleg porazdelitve tveganj pri izvedbi projekta pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in znižanja stroškov za energijo, ki ga zagotavlja strokovno usposobljen izvajalec, ima pogodbeno zagotavljanje prihranka energije še druge prednosti:

- zmanjšanje obremenitve proračuna,
- povečana zanesljivost energetskih sistemov,
- paket energetskih storitev,
- dostop do strokovnega znanja izvajalca,
- ustrežnejši delovni pogoji,
- pozitivni vplivi na okolje,

- razpoložljivost denarnih sredstev.

Ter seveda tudi nekatere pomanjkljivosti:

- manj manevrskega prostora za sklepanje novih pogodb (antipol paketu energetskih storitev),
- pristop neprimeren za manjše projekte,
- nepoznavanje pristopa.

Temelj pogodbenega razmerja med naročnikom in izvajalcem je obsežna pogodba, ki opredeljuje pogodbeno načela, kot so doba trajanja pogodbe, ta je običajno od 5 do 15 let, določitev osnovne stroškov za energijo, določitev prihranka stroškov za energijo, ki ga zagotavlja izvajalec, in porazdelitev prihranka, ki lahko v celoti pripade izvajalcu ali pa si ga ta v določenem razmerju razdeli z naročnikom. Prav tako mora pogodba natančno opredeljevati redn nadzor nad izvajanjem in kvaliteto storitev.

7.4 SWOT analiza modela javno-zasebnega partnerstva

Prednosti:

- Izvedba tehnološko modernih sistemov razsvetljave,
- javni partner izvede en javni razpis, v katerem izbere izvajalca javno-zasebnega partnerstva,
- večino financiranje projekta prevzame zasebni partner,
- vzpostavlja sinergijo med javnim in zasebnim partnerjem (prenos znanja in izkušenj, poznavanje trga, tehnologije, potreb uporabnikov, itd.),
- tehnične in tehnološke rešitve predlaga zasebni partner, kar zvišuje optimizacijo sistema in omogoča dostop do najnovejšega tehnološkega znanja in skrajšuje čas izvedbe projekta,
- javni partner ohrani nadzor nad javno infrastrukturo, ki jo energetsko upravlja zasebni partner,
- po poteku koncesije ni nujno, da lastništvo opreme (drogovi, svetilke) preide v last javnega partnerja, predvsem v primeru, ko je oprema že dotrajana in neučinkovita; partnerja se o lastništvu dogovorita po izteku koncesije, lastništvo kablov in odjemnih mest/prižigališč preide v last javnega partnerja,
- optimalno izvajanje storitve za primerno ceno,
- slaba storitev je sankcionirana z neplačilom.

Slabosti:

- nezaupanje javnega sektorja v nepreizkušen (nov) model,
- prihranek po energetski sanaciji ni takoj priliv proračuna občine,
- za čas trajanja koncesije so v proračunu še vedno dokaj visoki stroški za JR.

Priložnosti:

- relativno dolgoročna ureditev vprašanja upravljanja z vzpostavljenim sistemom v okviru ene pogodbe o javno-zasebnem partnerstvu
- projekt, s katerim bo občina potrdila sodoben in inovativen pristop k reševanju problemov in bo svoje znanje lahko uporabila na drugih projektih,
- omogoča relativno učinkovito spremljanje sodobnih tehnoloških razvojnih trendov in prilagajanje (fleksibilnost) v fazi izvajanja projekta,

- možnost pomembne vloge zasebnega partnerja in posledično boljša izpeljava načela »value for money«

Nevarnosti:

- potrebno je v naprej čim bolj podrobno predvideti in opredeliti obseg storitev,
- potrebno je dobro opredeliti razpisne pogoje,
- občina mora učinkovito opredeliti vprašanje izvajanja nadzora nad izvrševanjem prevzetih obveznosti zasebnega partnerja,
- tveganje javnega partnerja povezano s finančno solidnostjo izvajalca javno-zasebnega partnerstva.

7.5 Določitev modela javno-zasebnega partnerstva²

Koncesijsko razmerje predstavlja dvostransko pogodbeno razmerje med koncendentom (občino) in zasebnim partnerjem kot koncesionarjem, v katerem bi koncendent podelil koncesionarju pravico za izvedbo projekta za dogovorjeno časovno obdobje, kar bi vključevalo obnovo, upravljanje in vzdrževanje sistema javne razsvetljave za določeno časovno obdobje (okvirno do 15 let, odvisno od ponudb na trgu in uspešnosti pogajanj). Od obsega dejavnosti, ki bi jih občina podelila koncesionarju, načina delitve poslovnega tveganja, vrste lastniškega modela, je odvisna od izbire med koncesijo gradnje ali koncesijo storitve.

V Tabeli 8 je prikaz porazdelitve tveganj v primeru koncesijskega partnerstva.

Tabela 8: Prikaz porazdelitve tveganj v primeru koncesijskega partnerstva

Vrsta tveganja	Javni partner	Zasebni partner	Opredelitev tveganja
tveganje analize trenutnega stanja	✓		Javni partner kot izhodišče projekta pripravi analizo obstoječega stanja in za podatke v njej prevzema odgovornost. Prav tako opredeli predvidene razširitve in obseg obnove. V analizi se oblikujejo tudi cilji projekta z vidika javnega partnerja.
tveganje projektiranja		✓	Tveganje projektiranja za celoten projekt prevzema zasebni partner.
tveganje izbora primerne tehnologije in tehnične rešitve		✓	Navedeno tveganje v celoti nosi zasebni partner, ki prevzema tudi odgovornost za dodatne stroške, ki bi iz tega naslova nastali.
tveganje pridobitve soglasij dovoljenj, služnosti	✓		Tveganje pridobitve soglasij in služnosti za realizacijo projekta nosi javni partner, kot trenutni lastnik javne infrastrukture.
tveganje izvedbe obnove in dograditve		✓	Tveganje izvedbe v celoti prevzema zasebni partner, razen v tistem delu, ki bi bil posledica posebnih dodatnih zahtev javnega partnerja, po podpisu pogodbe.

² Pri pripravi poglavja je sodeloval Inštitut za javno-zasebno partnerstvo, dr. Boštjan Ferik

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

tveganje dodatnih del oz. več del		✓	V okviru tveganja izvedbe tudi tveganje dodatnih del oz. več del prevzema zasebni partner, razen v delu, ki bi bi posledica izrecnih dodatnih zahtev javnega partnerja, ki bi presegale dogovorjene obveznosti iz pogodbe o javno-zasebnem partnerstvu.
tveganje pravočasnega zaključka projekta		✓	V okviru tveganja izvedbe prevzema zasebni partner popolno odgovornost za pravočasno izvedbo projekta, skladno s terminskim planom, ki bo usklajen s pogodbo o javno-zasebnem partnerstvu.
tveganje kvalitete izvedbe (odprava napak)		✓	Tveganje kvalitete izvedbe prevzema zasebni partner. Na navedeno se veže model plačil javnega partnerja.
tveganje nadzora nad projektom	✓	✓	Glede na zahtevnost in obseg projekta je smiselno, da se tveganje nadzora razporedi med oba partnerja, s čemer si tudi javni partner ohrani dejansko možnost vplivanja na potek izvedbe projekta v vseh fazah projektnega cikla
tveganje financiranja		✓	Zasebni partner v celoti nosi tveganje financiranja investicije v realizacijo projekta.
tveganje upravljanja in vzdrževanja		✓	Navedeno tveganje za čas izvajanja pogodbe o JZP prevzema zasebni partner
tveganje rentabilnosti projekta		✓	Navedeno tveganje prevzema zasebni partner z oddajo ponudbe in sklenitvijo pogodbe o JZP.
tveganje finančne sposobnosti zasebnega partnerja	✓		Tveganje nosi javni partner, ki ga lahko omeji s korektno izvedbo javnega razpisa.
tveganje zagotavljanja dogovorjenih fiksnih prihrankov		✓	V delu obnove navedeno tveganje v celoti nosi zasebni partner. Navedeno se preko sistema plačil v okviru bonusov in malusov opredeli s pogodbo o JZP.
tveganje zagotavljanja dogovorjene fiksne rabe energije		✓	Navedeno tveganje nosi zasebni partner in je tesno vezano na pravilen izbor projektirane tehnologije in njegovo izvedbo v povezavi z načinom plačil.
tveganje spremembe cen električne energije	✓		Navedeno tveganje nosi javni partner, saj ga je za srednjeročno ali dolgoročno obdobje težko zanesljivo oceniti
tveganje zavarovanja		✓	Za obdobje trajanja JZP nosi tveganje zasebni partner
tveganje lastninske pravice	✓	✓	Za čas trajanja JZP je oprema v lasti zasebnega partnerja, po izteku pogodbe pa se partnerja o lastništvu dogovorita. Zemeljski kabli in merilna mesta običajno preidejo v last javnega partnerja. O opremi se dogovorita, odvisno od stanja in učinkovitosti opreme.

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

			Glede na vložena sredstva s strani občine, lahko ima občina v lasti kable in merilna mesta. Ta vsebina se določi v koncesijski pogodbi.
tveganje plačil za izvedene storitve	✓		Skozi celotno obdobje trajanja JZP se javni partner zaveže plačevati mesečni znesek storitve zagotavljanja JR, glede na dosežene rezultate rabe energije. Plačila končnih uporabnikov niso mogoča.

V skladu z navedbami in iz analize projekta v nadaljevanju, ugotavljamo, da v primeru projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor govorimo o koncesijski storitvi (princip BOT). Razlogi za takšno oceno so sledeči:

- večino finančnih sredstev za izvedbo projekta naj bi zagotavljal zasebni partner, ki bo z lastnimi sredstvi posodobil in upravljal omrežje (zagotavljal osvetlitev). Tako bo izvedel menjavo svetilk in nekaterih drugih tehnoloških ukrepov ter do konca dogovorjenega obdobja najema postal tudi lastnik »vlaganj v nepremičnine«. To pomeni, da bo lastništvo vseh s strani zasebnega partnerja vgrajenih naprav in stvari do izteka odplačilne dobe, kot bo določena v pogodbi o javno-zasebnem partnerstvu, ostalo pri zasebnem partnerju. Vse vgrajene naprave in stvari preidejo v lastništvo javnega partnerja po poteku odplačilne dobe, brez dodatnih plačil ali omejitev rabe. Z navedenim zasebni partner upravlja na način, da zagotovi dogovorjeno storitev osvetljenosti površin ob minimalni rabi energije in minimalnih stroških vzdrževanja. Tekom trajanja javno-zasebnega partnerstva, bo zasebni partner s posodobljenim omrežjem javne razsvetljave zagotavljal nemoteno delovanje posodobljenega omrežja javne razsvetljave in zagotavljanje svetlobe tako, da bo (i) dosegal zahtevano stopnjo osvetlitve javnih površin, (ii) dosegal zahtevano razpoložljivost osvetlitve in (iii) dosegal zahtevano energetske učinkovitost razsvetlitve.

Kvaliteta storitev je delno definirana s tehničnimi zahtevami za osvetlitev in delno s časom delovanja. To je opredeljeno v koncesijski pogodbi in je predmet najmanj letnega nadzora in pregleda. Osnova za pregled je ogled in meritve na terenu in za kontrolo doseganja standardov in energetskega monitoring (energetske knjigovodstvo), ki ga mora izvajati zasebni partner. Javni partner podatke monitoringa primerja s podatki na računih za električno energijo. V primeru odstopanj se od zasebnega partnerja zahteva pojasnilo in obrazložitev. V primeru neizvajanja storitev ali izvajanja storitev, ki niso v skladu z dogovorjenim obsegom in standardi, zasebni partner ni upravičen do plačila. O nadzoru in pregledu se pripravi poročilo, ki ga podpišeta oba partnerja. Protokol nadzora se opredeli v koncesijski pogodbi.

Zasebni partner bo nosil vsa tveganja, vezana na doseganje zahtevane stopnje osvetlitve, zahtevane razpoložljivosti osvetlitve in zahtevane energetske učinkovitosti. Zato bo zasebni partner napram javnemu partnerju prevzel pogodbeno garancijo, da bodo vgrajene svetilke in druga vgrajena oprema ves čas trajanja javno zasebnega partnerstva zagotavljale (i) zahtevano stopnjo osvetlitve javnih površin, (ii) zahtevano razpoložljivost osvetlitve in (iii) zahtevano energetske učinkovitost razsvetlitve. V primeru, da zasebni partner s posodobljenim omrežjem ne bo uspel, ves čas trajanja javno-zasebnega partnerstva, zagotavljati (i) zahtevane stopnje osvetlitve javnih površin, (ii) zahtevane razpoložljivost osvetlitve in (iii) zahtevane energetske

učinkovitost razsvetlitve, bo javni partner upravičen uveljavljati ustrezno znižanje plačil in/ali odpravo napak oziroma zamenjavo naprav. Zasebni partner bo napram javnemu partnerju, za čas trajanja javno-zasebnega partnerstva, prevzel garancijo za brezhibno delovanje vgrajenih svetilk in druge vgrajene opreme, tako da bo, v zahtevanem roku, zamenjal okvarjene svetilke in/ali drugo vgrajeno naprave oziroma odpravil napake na svetilkah in/ali drugi vgrajeni opremi.

Navedeno pomeni, da skoraj vsa poslovna tveganja nosi zasebni partner (glej Tabelo 8: Porazdelitev tveganj).

- Ne glede na določbe o lastništvu ima javni partner, skladno s posebnimi predpisi, na vgrajenih napravah izločitveno pravico v primeru stečaja ali drugega načina prenehanja koncesionarja. O tem, na katerih objektih oziroma napravah javni partner uveljavlja ločitveno pravico, odloči pristojni organ javnega partnerja.

V primeru odločitve za obliko koncesijskega partnerstva, bi občina po izvedenem postopku izbire zasebnega partnerja z njim sklenila koncesijsko pogodbo, s katero bi na zasebnega partnerja prenesla pravico (in obveznost) za izvedbo projekta.

Občina bo za realizacijo projekta zasebnemu partnerju zagotovila možnost uporabe obstoječe infrastrukture, ki je nujno potrebna za izvajanje projekta. Zasebni partner bo zavezan izvesti ukrepe za izvajanje storitve osvetljenosti, s financiranjem in projektiranjem in vse potrebno za vzpostavitev ter ohranjanje nemotenega delovanja. Zasebni partner je v trajanju razmerja JZP upravičen do plačila storitve. V primeru, da zasebni partner ne zagotovi zahtevane storitve (osvetljenosti na območju koncesije in doseganja prihrankov), ni upravičen do plačila.

Model lastninske pravice na objektih mora biti opredeljen že v javnem razpisu za izbiro zasebnega partnerja. Pri odločitvi je potrebno skrbeti predvsem za zagotavljanje javnega interesa, ki se kaže v kvalitetnem, trajnem in neprekinjenem izvajanju pogodbenih obveznosti iz koncesijske pogodbe. Za javni interes je potrebno poskrbeti tudi preko institutov izločitvene pravice v primeru stečaja ali drugega načina prenehanja zasebnega partnerja, ter razlastitve v primeru prenehanja koncesijskega razmerja. Pri urejanju teh vprašanj je potrebna posebna skrbnost predvsem pri sestavi koncesijskega akta in koncesijske pogodbe. Glede na navedeno, je koncesijsko razmerje javno-zasebnega partnerstva primerna in ustrezna oblika JZP.

Ob upoštevanju določbe 80. člena ZJZP je treba ugotoviti, da je mogoče javno-zasebno partnerstvo izvesti na način, da objekti in naprave koncesije postanejo bodisi takoj (na primer model zgradi-prenesi v last-upravljalj ali BTO) bodisi po preteku določenega obdobja (na primer model zgradi-upravljalj-prenesi v last ali BOT) lastnina javnega partnerja, razen če to ni mogoče oziroma ekonomsko upravičeno (na primer model izgradi-upravljalj-ohrani v lasti ali BOO).

Ob tem je smiselno vzeti v obzir določbe Direktive o podeljevanju koncesijskih pogodb,³ ki določa, da šteje, da koncesionar prevzame bistveno operativno tveganje, če ni zagotovljeno, da se mu povrnejo naložbe ali stroški, ki so nastali pri izvajanju gradenj ali storitev, ki so predmet koncesije. V preambuli Direktive o podeljevanju koncesijskih pogodb je pojasnjeno,

³ Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb, Uradni List EU, št. L 94 z dne 28. marec 2014, str. 1–64.

da glavna značilnost koncesije, tj. pravica do uporabe gradenj ali storitev, vedno pomeni prenos gospodarskega tveganja na koncesionarja, vključno z možnostjo, da se naložbe in stroški, ki nastanejo pri upravljanju podeljenih gradenj ali storitev, ne bodo povrnili. Uporaba posebnih pravil, ki urejajo podeljevanje koncesij, ne bi bila upravičena, če bi naročnik izvajalca razbremenil morebitnih izgub tako, da bi mu jamčil minimalne prihodke, ki bi bili enaki ali višji od stroškov, ki jih ima izvajalec pri izvajanju naročila. Hkrati je v preambuli Direktive o podeljevanju koncesijskih pogodb pojasnjeno, da je treba nekatere ureditve, ki jih v celoti plača naročnik, šteti za koncesije, če je povrnitev naložb in stroškov, ki so izvajalcu nastali pri izvajanju gradnje ali zagotavljanju storitve, odvisna od dejanskega povpraševanja po storitvah ali sredstvih oziroma njihove dobave.⁴ Navedene določbe je v zvezi s pojmom energetskega pogodbeništvu treba razumeti na način, da koncesionar prevzame večino tveganj projekta, torej tveganje projektiranja, izvedbe in upravljanja, vključno s tveganjem financiranja potrebnih ukrepov za izvedbo energetske sanacije javnega objekta, kot tudi tveganje zagotavljanja minimalnega dogovorjenega prihranka energije, pri čemer so plačila koncesionarju vezana in odvisna od dejansko doseženih prihrankov energije. Ena ključnih značilnosti energetskega pogodbeništvu je namreč ravno v tem, da se investicija v izvedbo potrebnih ukrepov povrne skozi bodoče prihranke porabe energije, ki so posledice izvedenih ukrepov, kar pomeni da je koncesionar upravičen do plačil za opravljene storitve zmanjšane porabe energije le v primeru, ko so dejanski prihranki doseženi, sicer se storitev ne šteje za opravljeno oz. za kvalitetno opravljeno. V zvezi s tem je priporočljivo, da se s pogodbo opredelijo plačilni mehanizmi bonusov in malusov, ki finančno nagradijo izvajalca, ki dosega višje prihranke od dogovorjenih in finančno kaznuje izvajalca, ki ne dosega minimalno dogovorjenih prihrankov. Tako se spodbuja koncesionarje, da so motivirani ustvarjati čim višje prihranke energije, saj to zvišuje plačilo, ki ga prejmejo. Ob tem je ključno, da se v fazi izvedbe javnega razpisa jasno in transparentno določi metodologija izračuna in opredelitve prihrankov, ki omogoča v fazi izvajanja pogodbeništvu tudi nadzor nad doseženimi rezultati in izvajanje (potrjevanje) plačil do katerih je pogodbenik upravičen. Opredeljena metodologija mora na eni strani opredeljevati in meriti prihranke ter na drugi strani omogočati tudi njihovo transparentno verifikacijo in potrjevanje.

Ob upoštevanju zgoraj navedenega in ob analizi veljavne zakonodaje je mogoče ugotoviti, da so za izvedbo projektov energetskega pogodbeništvu v Sloveniji primerne predvsem naslednje oblike oz. modeli javno-zasebnih partnerstev:

- a) koncesijska oblika DFBTO;
- b) koncesijska oblika DFBOT;
- c) koncesijska oblika DFBOO,

katerih poglobitve karakteristike so podrobneje predstavljene in analizirane v nadaljevanju.

a) **KONCESIJSKA OBLIKA DFBTO**

Koncesija v obliki DFBTO (model: projektiraj-financiraj-zgradi-prenesi v last koncedenta-energetsko upravljaj) je uporabna v primerih, ko koncesionar ne postane lastnik izvedenih ukrepov, ampak lastninska pravica na izvedenem ukrepu takoj preide na koncedenta torej v primerih, kjer pride do trajne spojitve izvedenega ukrepa z nepremičnino in velja načelo

⁴ Direktiva o podeljevanju koncesijskih pogodb, preambula, točka 18.

*superficies solo cedit*⁵ ter koncedent bodisi ne želi ali ne more podelitvi npr. stavbne pravice, pri čemer bi se navedeno lahko štelo kot vlaganje koncesionarja v javno infrastrukturo, torej v tuje osnovno sredstvo, kar bi imelo za posledico povečanje javnega dolga.

b) KONCESIJSKA OBLIKA DFBOT

Koncesija v obliki DFBOT (model: projektiraj-financiraj-zgradi-energetsko upravljaj-prenesi v last koncedenta) je uporabna v primerih, ko koncesionar lahko ostane lastnik izvedenih ukrepov, torej v primerih, ko ne preide do trajne spojitve izvedenega ukrepa z nepremičnino ali ko je mogoča in dopustna podelitev npr. stavbne pravice koncesionarju za čas koncesije. V primeru uporabe instituta stavbne pravice je treba posebno pozornost nameniti vprašanju plačila nadomestila za podeljeno stavbno pravico in na drugi strani vprašanju povečane vrednosti infrastrukture zaradi vlaganj koncesionarja v javno infrastrukturo ob prenehanju koncesijskega razmerja. Prednost navedenega modela je v tem, da ne vpliva na povečanje javnega dolga koncedenta in da koncesionarju omogoča, da investicije v izvedene ukrepe vodi v svojih poslovnih knjigah, kot svoja osnovna sredstva.

c) KONCESIJSKA OBLIKA DFBOO

Za koncesijo v obliki DFBOO (model: projektiraj-financiraj-zgradi-energetsko upravljaj-ohrani v lasti) je relevanten predvsem drugi odstavek 80. člena ZJZP, ki določa, da v primeru, če objekti in naprave koncesije ne postanejo lastnina koncedenta, gre za koncesijo storitve. Gre torej za obliko, kjer lastnik izvedenih ukrepov ostane koncesionar. Za razliko od zgoraj navedenih koncesijskih oblik, kjer se postopek izvedbe javnega razpisa vodi ob upoštevanju določb predpisov o javnem naročanju, se v tem primeru podelitve koncesije storitve ne izvaja po pravih predpisov o javnem naročanju, ampak se postopek javnega razpisa izvede ob upoštevanju pravil ZJZP, v primerih ko koncesijska storitev vključuje tudi izvajanja gospodarske javne službe, tudi ob upoštevanju Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/1993, 30/1998, 127/2006, 38/2010 in 57/2011), medtem ko se pravila predpisov o javnem naročanju uporabljajo le smiselno.⁶

Direktiva o podeljevanju koncesijskih pogodb določa, da šteje, da koncesionar prevzame bistveno operativno tveganje, če ni zagotovljeno, da se mu povrnejo naložbe ali stroški, ki so nastali pri izvajanju gradenj ali storitev, ki so predmet koncesije. V preambuli Direktive o podeljevanju koncesijskih pogodb je pojasnjeno, da glavna značilnost koncesije, tj. pravica do uporabe gradenj ali storitev, vedno pomeni prenos gospodarskega tveganja na koncesionarja, vključno z možnostjo, da se naložbe in stroški, ki nastanejo pri upravljanju podeljenih gradenj ali storitev, ne bodo povrnili. Uporaba posebnih pravil, ki urejajo podeljevanje koncesij, ne bi bila upravičena, če bi naročnik izvajalca razbremenil morebitnih izgub tako, da bi mu jamčil minimalne prihodke, ki bi bili enaki ali višji od stroškov, ki jih ima izvajalec pri izvajanju naročila. Hkrati je v preambuli Direktive o podeljevanju koncesijskih pogodb pojasnjeno, da je treba nekatere ureditve, ki jih v celoti plača naročnik, šteti za koncesije, če je povrnitev naložb in stroškov, ki so izvajalcu nastali pri izvajanju gradnje ali zagotavljanju storitve, odvisna od dejanskega povpraševanja po storitvah ali sredstvih oziroma njihove dobave.

⁵ Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02 in 91/13) v 8. členu določa: *Vse, kar je po namenu trajno spojeno ali je trajno na nepremičnini, nad ali pod njo, je sestavina nepremičnine, razen če zakon določa drugače.*

⁶ ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93, 30/98, 127/06, 38/10 in 57/11.

Navedene določbe je v zvezi s pojmom energetskega pogodbeništvaja treba razumeti na način, da zasebni partner prevzame večino tveganj projekta, torej tveganje projektiranja, gradnje in upravljanja oz. vzdrževanja, vključno s tveganjem financiranja potrebnih ukrepov za izvedbo ukrepov, kot tudi tveganje zagotavljanja minimalnega dogovorjenega prihranka energije, pri čemer so plačila zasebniku vezana in odvisna od doseženih prihrankov energije, torej od dejanske rabe energije.

d) KOMBINACIJA MODELOV

Odvisno od obsega in vrste izvedenih ukrepov lahko koncedent uporabi tudi kombinacijo zgoraj opredeljenih modelov, pri čemer se ob cilju gospodarnosti zasleduje tudi cilj učinkovite realizacije projekta in uravnotežene razdelitve tveganj. Kot je bilo že pojasnjeno, je v okviru navedenih modelov dopustno tudi sofinanciranje projekta s strani koncedenta in sicer v obsegu, ki je neobhodno potreben, da se izvede celoten projekt, v kolikor se sofinanciranje izvedbe ukrepov s strani koncedenta nanaša zgolj na tiste investicijske ukrepe, ki niso rentabilni in jih brez javnega sofinanciranja koncesionarji ne bi želeli financirati, je pa njihova izvedba z vidika celovitosti izvedenih ukrepov in racionalnosti vodenja investicij smiselna in ekonomsko upravičena. V takšnih primerih mora koncedent izdelati poseben investicijski dokument, ki mora potrditi upravičenosti izvedbe projekta s sofinanciranjem izvedbe posameznih ukrepov iz proračuna ter opredeliti najvišjo dopustno višino javnih sredstev, ki se bodo namenila za izvedbo ukrepov energetske sanacije ter vpliv na delitev ustvarjenih prihrankov in povračilno dobo.

Ob tem je treba pojasniti, da se realizacija projekta nanaša na izvajanje nalog gospodarske javne službe, pri čemer ZGJS opredeljuje koncesijsko obliko, kot eno izmed oblik izvajanja gospodarskih javnih služb. Glede na zgoraj navedeno in glede na predvideno delitev tveganj, kot je opredeljena v Tabeli 8 lahko ugotovimo, da so izpolnjeni pogoji, da se predmetno javno-zasebno partnerstvo opredeli kot koncesijska oblika, saj koncesionar prevzema znatno operativno tveganje pri zagotavljanju javne dobrine. Ob tem je ključno, da se v koncesijski pogodbi podrobno opredeli predvidena raba energije za potrebe javne razsvetljave in da se navedeno upošteva pri oblikovanju modela financiranja izvajanja storitev gospodarske javne službe, pri čemer se koncesionarju priznajo bonusi, če je raba energije manjša od garantirane in malusi v kolikor je višja od garantirane. Ob tem je smotrno tudi opredeliti najvišje dopustno odstopanje, da se storitev še šteje za opravljeno, kar predstavlja osnovo za obračun opravljenih storitev.

8 OCENA UPRAVIČENOSTI IZVEDBE PROJEKTA PO MODELU JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA

8.1 Kazalniki upravičenosti izvedbe projekta po modelu JZP

Pravilnik o vsebini upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (Ur.l.RS, št. 32/2007), v svojem 3. členu navaja naslednje kriterije za ocenjevanje projektov:

- življenjska doba projekta,
- neto sedanje vrednosti,
- interne stopnje donosnosti,

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

- rezultatov in ciljev investicije, izvedene na tradicionalen način ali po modelu JZP,
- stroškov in koristi vloženih sredstev v projekt.

Dodali smo še višino potrebnih investicijskih sredstev in enostavno vračilno dobo

V Tabeli 9 je prikazana izvedena ocena upravičenosti investicije lastnih sredstev na tradicionalen način in po modelu JZP.

Tabela 9: Ocena upravičenosti projekta

Kazalnik	Financiranje projekta z lastnimi sredstvi - vidik javnega partnerja	Financiranje projekta z JZP – vidik javnega partnerja	Financiranje projekta z JZP – vidik zasebnega partnerja
Obravnavana ekonomska doba projekta v letih	10 let	10 let	10 let
Višina investicije v EUR brez ddv	4.560.535,52	79.542,72	4.480.992,80
Finančna interna stopnja donosa (F-ISD; IRR)	1,30	74,36	1,23
Finančna neto sedanja vrednost (F-NSV; NVP) v EUR	4.888.620	2.073.537	4.709.958
Doba vračila sredstev (enostavna – finančni vidik) v letih	3,84	0,67	3,44
Cilji investicije	Energetsko in okoljsko učinkovita razsvetljava	Energetsko in okoljsko učinkovita razsvetljava	Energetsko in okoljsko učinkovita razsvetljava
Rezultati investicije	Varčna in okoljsko sprejemljiva razsvetljava	Varčna in okoljsko sprejemljiva razsvetljava	Varčna in okoljsko sprejemljiva razsvetljava
Možnost izvedbe	Postopno, v 3 letih	V letu do letu in pol	V letu do letu in pol

Na podlagi primerjave kazalnikov v Tabeli 9 lahko zaključimo, da je izvedba projekta posodobitve javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor po sistemu javno – zasebnega partnerstva najprimernejša.

8.2 Test gospodarnosti

Načelo gospodarnosti zahteva, da naj bodo viri, ki jih uporablja javni partner za opravljanje konkretne dejavnosti, na voljo ob pravem času, v ustrezni količini ter po najboljši ceni.

Tabela 10: Kriteriji ocene gospodarnosti

Vložki	Na voljo ob pravem času	Na voljo v ustrezni količini	Na voljo po najboljši ceni
--------	-------------------------	------------------------------	----------------------------

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

Lastna sredstva	Ne, sredstva lahko občina zagotovi v obdobju 3 - 5 let	Da, vendar s pomembnimi posledicami na razvoj drugih dejavnosti lokalne skupnosti.	Presoja na 4 % finančni interni stopnji donosnost investicije.
Nepovratna sredstva	Ne	Ne v zadostni višini.	Ne
Zasebna sredstva	Interes zasebnega partnerja se je že preverjal.	Interes zasebnega partnerja se je že preverjal.	Donos na vložena lastna sredstva ponudnika je donos na dolgoročna sredstva, ki so nujno potrebna za izvajanje koncesionirane dejavnosti in so v lasti koncedenta ali pridobljeni na bančnem trgu.
Politična volja realizirati projekt	Da, potreben je sklep mestnega sveta o potrditvi javnega interesa.	Odločitev bo sprejel mestni svet, ko bo	
Vloženo delo zaposlenih	obravnaval Akt o javno-zasebnem partnerstvu za izvedbo projekta.		
Pravna podlaga	Da.	Da.	Da, v skladu s sistemskimi rešitvami.

Projekt, za katerega menimo, da je gospodaren na vložene vire, da je učinkovit pri njihovi uporabi ter pri upravljanju teh virov in da uspešno ustvarja načrtovane rezultate, lahko štejemo kot smotrnega. Test smotrnosti odgovarja na vprašanje ali davkoplačevalci dobijo dovolj kvalitetne storitve za svoj denar oziroma ali bi bilo moč doseči enake rezultate z manjšimi finančnimi vložki. Pri analiziranju smotrnosti iščemo torej odgovore na vprašanja:

- ali lahko zvečamo kakovost storitev;
- ali je moč dosežati stroškovno učinkoviteje dosežati določene cilje;
- ali je mogoče doseči finančne prihranke;
- ali je mogoče vpeljati boljše načine dela;
- ali se je mogoče izogniti izgubam v procesih.

Za model javno-zasebnega partnerstva lahko rečemo:

- storitve bodo kakovostnejše, saj bo kakovost storitev opredeljena v pogodbi in plačilo bo vezano na obseg in kvaliteto opravljene storitve.

- zasebni partner običajno vgrajuje najnovejše in najoptimalnejše tehnologije in rešitve, saj s tem zelo optimira izvajanje storitve. Za to ima na voljo tudi vso potrebno znanje.
- cilje bomo dosegli stroškovno učinkoviteje in doseženi bodo finančni prihranki, saj sta to temeljni določili pogodbe, v kateri se zasebni partner zaveže, da bo zagotavljal optimalno izvedbo storitev in dosegal prihranke. V primeru ne izvedbe ali nekvalitetne storitve se za storitev plačilo ne izvede, oziroma se lahko plača naročniku tudi pogodbena kazen.
- prav tako so običajno kvalitetnejši načini dela in manjše izgube v procesih, ki jih izvaja zasebni partner, saj je njegova poslovna uspešnost od tega neposredno odvisna. V javnem sektorju te povezave ni.

9 Kvalitativno vrednotenje elementov analize za posamezne variante

V analizi učinkov za porabljeni denar ocenjujemo posamezne elemente s kvalitativnimi vrednostmi. Pri vsaki izmed primerjanih variant izvedbe ocenjujemo naslednje elemente :

- zagotavljanje kvalitete,
- izpolnjevanje ciljev,
- stroški vzdrževanja in obratovanja,
- družbene koristi,
- tveganja,
- garancije,
- ustvarjanje strateškega partnerstva,
- vplivi na okolje,
- energetska učinkovitost,
- usposobljenost ponudnika,

V nadaljevanju so v Tabelah 11 in 12 prikazane analize učinkov izvedbe investicije z lastnimi sredstvi in po sistemu javno-zasebnega partnerstva.

9.1 Izvedba projekta z lastnimi sredstvi

Tabela 11: Kvalitativno vrednotenje učinkov izvedbe projekta z lastnimi sredstvi

zš	Element analize	Nizka dodana vrednost	Srednja dodana vrednost	Visoka dodana vrednost
1	zagotavljanje kvalitete		Zagotovljeni v skladu s kvaliteto projektnih rešitev. Ni pa zagotovljena visoka korelacija med kvaliteto gradnje in stroški vzdrževanja ter energetskega upravljanjem objektov.	
2	izpolnjevanje ciljev		Cilji stroškovne učinkovitosti tekočega vzdrževanja objektov in energetske učinkovitosti so zagotovljeni s srednjo stopnjo verjetnosti in niso vezani na doseganje pozitivnega prihodkovno-odhodkovnega razmerja.	Cilji investicije so zagotovljeni z veliko stopnjo verjetnosti.

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

3	stroški vzdrževanja in obratovanja		Ni zagotovljena visoka korelacija med kvaliteto gradnje in stroški vzdrževanja. Ni zagotovila za doseganje pozitivnega prihodkovno – odhodkovnega razmerja.	
4	družbene koristi			Velike družbene koristi na področju zagotavljanja energetske učinkovitosti
5	tveganja			Sorazmerno nizka na področju izvedbe
6	garancije	Garancije za izvedbo del in na kvaliteto opreme		
7	ustvarjanje strateškega partnerstva	Ustvarjanja strateških partnerstev ni.		
8	vplivi na okolje	Zanemarljivi		
9	energetska učinkovitost	Obvladovanje nazivne energetske učinkovitosti v dejanskosti ni v korelaciji s principom "korenčka in palice".		
10	usposobljenost ponudnika		Tveganja povezana z usposobljenostjo ponudnika so srednja in vplivajo na bodoče obratovanje objektov.	

9.2 Izvedba projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva

Tabela 12: Kvalitativno vrednotenje učinkov Izvedba projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva

zš	Element analize	Nizka dodana vrednost	Srednja dodana vrednost	Visoka dodana vrednost
1	zagotavljanje kvalitete			Osnovni elementi kvalitete so zagotovljeni v skladu s kvaliteto projektnih rešitev. Zagotovljena je visoka korelacija med kvaliteto izvedbe in stroški vzdrževanja ter energetskim upravljanjem. Tveganje kvalitete izgradnje in upravljanja objektov je na strani zasebnega partnerja.
2	izpolnjevanje ciljev			Cilji kvalitete izvedbe in izvajanja storitev so

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

				zagotovljeni z veliko stopnjo verjetnosti, saj je od izpolnitve cilja kvalitete odvisna povrnitev vloženih sredstev zasebnega partnerja.
3	stroški vzdrževanja in obratovanja			Zagotovljena je visoka korelacija med kvaliteto izvedbe in stroški vzdrževanja. Javni partner nima zagotovila za doseganje pozitivnega prihodkovno – odhodkovnega razmerja in posledično donosa. Tveganje je na strani zasebnega partnerja.
4	družbene koristi			Velike družbene koristi na področju zagotavljanja energetske učinkovitosti.
5	tveganja		Srednja tveganja izvajanja koncesionirane dejavnosti.	Sorazmerno nizka na področju same izgradnje.
6	garancije			Niso potrebne.
7	ustvarjanje strateškega partnerstva			Z izvedbo projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva je mogoče ustvariti strateško partnerstvo in t.i. win-win situacijo.
8	vplivi na okolje	Zanemarljivi		
9	energetska učinkovitost			Visoka energetska učinkovitost. preko vračila vloženih sredstev zasebnega partnerja.
10	usposobljenost ponudnika		So srednja in odvisna od bodočega obratovanja objektov. Tveganja nosi izključno zasebni partner.	

9.3 Kvalitativno vrednotenje variant

Tabela 13: Analiza kvalitativnega vrednotenja variant

zš	Element analize	Lastno financiranje s strani občine	Javno-zasebno partnerstvo
1	zagotavljanje kvalitete	2	3

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

2	izpolnjevanje ciljev	2,5	3
3	stroški vzdrževanja in obratovanja	2	3
4	družbene koristi	3	3
5	tveganja	3	2,5
6	garancije	1	3
7	ustvarjanje strateškega partnerstva	1	3
8	vplivi na okolje	1	1
9	energetska učinkovitost	1	3
10	usposobljenost ponudnika	2	2
	Skupaj	18,5	26,5

Kriteriji točkovanja : nizka vrednost je ovrednotena z 1 točko, srednja vrednost je ovrednotena z 2 točkama, visoka vrednost je ovrednotena s 3 točkami, kadar je kvalitativna ocena umeščena v dva kriterija je za točkovanje uporabljeno njuno aritmetično povprečje.

Na podlagi rezultatov kvalitativnega vrednotenja (tabele 11, 12 in 13) ugotavljamo, da je Varianta 2 (JZP) ovrednotena višje kot Varianta 1 (lastno financiranje s strani MOM).

10 Ključne ugotovitve ocene upravičenosti

Ocena upravičenosti je podala sledeče zaključke:

- Varianta »brez investicije« (to je varianta, da občina projekta ne izvede in ohrani obstoječe stanje) ni sprejemljiva, saj njena izvedba ne glede na izbrani model izvedbe ni sprejemljiva tako s finančnega kot tudi z družbenega, razvojnega in okoljskega vidika;
- občina se ne more izogniti veliki družbeno ekonomskim škodi, če ne izvede projekta ali če zaradi izvedbe projekta z lastnimi proračunskimi sredstvi občine na tradicionalen način ne izvede drugih potrebnih investicijskih projektov v občini;
- izvedba projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva ima naslednje prednosti:
 - za stroške vzdrževanja se vzpostavi korelacija s kvaliteto izvedbe projekta, ki jo potencialni zasebni partner ne more odpraviti brez posledic, kar znižuje njegov donos na vložena sredstva (zasebni partner nosi tveganje);
 - za investicijske stroške in opremo se vzpostavi korelacija s kvaliteto izvedbe projekta, ki jo potencialni zasebni partner ne more odpraviti brez posledic, kar znižuje njegov donos na vložena sredstva (zasebni partner nosi tveganje);
 - zaradi zavedanja potencialnega zasebnega partnerja, da je njegov donos na vložena sredstva neposredno povezan s kvaliteto izvedbe projekta in doseganjem predvidenih ciljev (predvsem predvidenih prihrankov električne energije), je verjetnost bolj kvalitetne izvedbe projekta in nadaljnega upravljanja, vzdrževanja, vodenja energetskega knjigovodstva ipd. večja kot pri izvedbi projekta z lastnimi proračunskimi sredstvi občine na tradicionalen način;
 - poleg navedenih ovrednotenih prednosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (JZP) lahko upoštevamo še to, da ima zasebni partner ustrezno znanje, veščine in izkušnje na področju vzdrževanja in upravljanja, učinkovite rabe energije, vodenja energetskega knjigovodstva in na področju ekonomske učinkovitosti projekta;

Ob primerjavi tehničnih, okoljskih, finančnih in pravnih prvin projekta lahko ocenimo, da je izvedba projekta Energetska obnova javne razsvetljave v Mestni občini Maribor v obliki javno-zasebnega partnerstva upravičena.

Navesti pa je potrebno tudi pasti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva (JZP), ki so:

- tveganja spremembe standardov,
- tveganja spremembe zakonodaje,
- tveganja, da vsi posegi ne bodo uresničeni oz. da ne bo posodobljeno celotno omrežje javne razsvetljave v ustrezni najsodobnejši LED tehnologiji,
- tveganja sodelovanja pri izvajanju koncesijske dejavnosti,
- tveganje stečaja izvajalca (zasebnega partnerja),
- tveganja prekinitve pogodbe iz drugih razlogov.

Za preprečitev oziroma zmanjšanje navedenih tveganj do najmanjše možne mere je potrebno vse urediti z ustrezno koncesijsko pogodbo.

Bistvene značilnosti dobrih javno-zasebnih partnerstev (koncesijskih razmerij) so: dolgoročnost in medsebojno zaupanje partnerjev. V kolikor se izhaja iz skupnega cilja javnega in zasebnega partnerja, da skupaj zagotovita takšno izvajanje storitev koncesijske dejavnosti, da bodo uporabniki zadovoljni in vsak na svoji strani storita vse, kar je v njuni moči za doseganje skupnega cilja, potem lahko javno-zasebno partnerstvo (t.j. koncesijsko razmerje) računa na uspeh.

Tveganja so sestavni del vsakršne aktivnosti. Tu so in treba jih je enostavno obvladovati v vseh fazah projekta. Obstaja cela vrsta instrumentov, ki omogočajo, da se pastem izognemo v največji možni meri. Dobro pripravljena razpisna dokumentacija, vključno s vzorcem pogodbe, ki se v svojih bistvenih sestavnih delih ne more spreminjati, dobra izvedba postopka konkurenčnega dialoga ter nadzor nad izvajanjem koncesijskega razmerja v celotni koncesijski dobi je največ, kar lahko občinska uprava v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki naredi s ciljem, da bo dolgoročno javno-zasebno partnerstvo dejansko uspešno.

V okviru ocene upravičenosti izvedbe projekta po sistemu javno-zasebnega partnerstva je bil preverjan obstoj javnega interesa, možne oblike javno-zasebnega partnerstva in gospodarnost ter smotrnost izvedbe projekta (primerjalno z izvedbo projekta z lastnimi sredstvi občine). Na podlagi omenjenih analiz ugotavljamo, da je za energetska obnovo, upravljanje in vzdrževanje javne razsvetljave v Mestni občini Maribor vzpostavitev javno-zasebnega partnerstva oziroma energetskega pogodbenišтва primerna oblika izvedbe projekta. Na podlagi izvedene ocene upravičenosti izvedbe projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva ocenjujemo, da je vključitev zasebnega partnerja smiselna in upravičena za izvedbo.

11 Predlog nadaljnjih aktivnosti

Za realizacijo projekta je potrebno:

- pripraviti in na Mestnem svetu Mestne občine Maribor obravnavati koncesijski akt,
- objaviti javni razpis za izbiro zasebnega partnerja za izvedbo projekta,
- izpeljati postopek izbire zasebnega partnerja,
- podpisati koncesijsko pogodbo,
- izvesti projekt,

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

- spremljati izvajanje projekta v času trajanja koncesijske pogodbe, redno najmanj letno, ves čas trajanja koncesije.

Priloga 1:

- Primerjava podatkov iz promotorskih vlog

Priloga 1: Primerjava podatkov iz promotorskih vlog

	Povzetek (predlog elementov javne razsvetljave, ki se zamenjajo)	OPIS POSEGOV	Terminski plan	Finančna in ekonomska ocena
Petrol d.d. Ljubljana	<p><u>SO PREDMET MENJAVE</u> Število zamenjanih svetilk javne razsvetljave: 13.391 (vključujejo tudi menjavo LED svetilk starejšega datuma namenjene splošni razsvetljavi) Vključena so vsa svetila, ki imajo v katastru JR vse potrebne podatke in so predvidena za zamenjavo v tej fazi.</p> <p><u>NISO PREDMET MENJAVE</u> Dekorativna svetila v kombinaciji z LED tehniko, svetila z nezadostnimi podatki iz dokumentacije. Svetilke, ki osvetljujejo specifične objekte.</p> <p>Priključna moč vseh svetilk po prenovi (kW): 744 kW Raba el. energije po</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zamenjava obstoječih svetilk z novimi, energetsko učinkovitimi LED svetilkami, vključno z zamenjavo priključne plošče ter zamenjavo vodnikov od priključne plošče do svetilke. - Zamenjava obstoječih svetilk na posebnih področjih (parki, staro mestno jedro...) z novimi, energetsko učinkovitimi LED svetilkami posebne izvedbe, vključno z zamenjavo priključne plošče ter zamenjavo vodnika od priključne plošče do svetilke. - Dograditev naprav za regulacijo svetlobnega toka. - Predelava obstoječih drogov, kjer je to potrebno zaradi doseganja zahtevanih svetlobno-tehničnih zahtev (prilagoditev krivin ter nastavkov za montažo novih svetilk). - Zagotovitev podatkov o javni razsvetljavi za potrebe energetskega knjigovodstva. - Izvedba svetlobno tehničnih meritev. 	<p>Ukrep zamenjave svetilk oz. celotna priprava in izvedba investicijskega projekta se izvede v 12 mesecih od dneva podpisa pogodbe. Po izvedeni prenovi sledi 10 letno koncesijsko obdobje.</p>	<p>Vrednost investicije: 4.587.160,82 EUR</p> <p><u>Finančna analiza:</u> V predlaganem primeru izvedbe projekta energetske sanacije javne razsvetljave v MOM po modelu JZP, občina ne bi imela investicijskega stroška, lahko pa upoštevano, da ji nastanejo določeni stroški v sami fazi priprave dokumentacije in izvajanju postopka izbora zasebnega partnerja. Če povzamemo navedbo iz dokumenta DIIIP, znaša ta znesek 97.042,12 EUR z DDV. V času celotne koncesijske dobe 10 let bi imela občina prihodke v obliki deležev v prihrankih iz naslova rabe električne energije in rednega vzdrževanja. Predlagana rešitev dopušča 10% udeležbo koncedenta v prihrankih iz porabe električne energije in 50% udeležbo v prihrankih pri vzdrževanju svetilk. Letni prihodki koncedenta iz naslova udeležbe v prihrankih v dobi trajanja koncesije znaša 225.635,98 EUR.</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

	<p>prenovi (kWh/leto): 2.976.000 kWh Raba el. energije za JR na prebivalca (kWh/leto): 26,56 kWh/a/prebivalca Ocena prihranka el. energije: 68%</p>	<p>- Izdelava Načrta razsvetljave. - CNS z spremljanjem rabe električne energije po posameznih prižigališčih in svetilke s samodejno regulacijo svetlobnega toka.</p>		<p><u>Finančno upravičenost</u> investicije ocenimo iz razmerja med predvidenimi prihranki in stroški po letih - upoštevamo amortizacijsko dobo investicije 10 let. Pri analizi je uporabljena splošna diskontna stopnja 4% v skladu z 8. členom Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Ur.l. RS, št. 60/2006, 54/2010 in 27/2016).</p>
<p>Citelum s.a., Francija</p>	<p><u>SO PREDMET MENJAVE</u> Število zamenjanih svetilk javne razsvetljave: 13.131 Predvidena je tudi zamenjava 269 obstoječih reflektorjev z LED tehnologijo.</p> <p>Priključna moč vseh svetilk po prenovi (kW): 827,4 kW Raba el. energije po prenovi (kWh/leto): 2.399.523 kWh Raba el. energije za JR na prebivalca (kWh/leto): Ocena prihranka el. energije: 74,9%</p>	<p>- Zamenjava z LED svetili zaradi energetske prenove; - Prilagoditev nosilcev in ročic za pospešitev zamenjave z LED svetili - zamenjava obstoječih projektorjev, ki so namenjeni osvetljevanju fasad, poslopij, spomenikov, znamenitosti; - novi posegi za izboljšanje umetniške razsvetljave, ki je na razpolago upravi; - zamenjava najbolj poškodovanih drogov (700 drogov z temeljenjem) - prilagoditev stikal in varovalk električnih plošč, - vgradnja sistema za daljinski nadzor(prilagoditev 363 električnih omaric) - namestitvev 13.131 sistemov za daljinsko upravljanje od »točke do točke«, torej CNS z spremljanjem</p>	<p>Ukrep zamenjave svetilk oz. celotna priprava in izvedba investicijskega projekta se izvede v 12 mesecih od dneva podpisa pogodbe. Po izvedeni prenovi sledi 10 letno koncesijsko obdobje.</p>	<p>Vrednost investicije: 4.480.992,80 EUR Trajanje koncesije za obdobje 10 let od podpisa Pogodbe. Predlog Citelum-a predvideva, da bi nemudoma razdelili 10% prihrankov od električne energije in vzdrževanja v korist MOM, in sicer gre za znesek 118.718,44 € (brez DDV), medtem ko bi 90 % teh prihrankov predstavljalo letni obrok v korist zasebnega partnerja kot plačilo za ponujene ali povezane storitve, in sicer za: vodenje in upravljanje naprav, dejavnosti vzdrževanja, storitev razpoložljivosti in hitrega posredovanja, dejavnost spremljanja in poročanja, tehnično, pravno in upravno pomoč, dokončna in izvršilna projektiranja, realizacija posegov prenove.</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

		rabe električne energije po posameznih svetilkah.		Preostala vrednost projekta po preteku pogodbe v znesku 1.493.664,27 EUR ostaja v korist MOM.
Javna razsvetljava d.d.	<p><u>SO PREDMET MENJAVE</u> Število zamenjanih svetilk javne razsvetljave: 13.131</p> <p><u>NISO PREDMET MENJAVE</u> Obstoječe LED svetilke: 638 Svetilke namenjene osvetljevanju specifičnih objektov: 1232</p> <p>Priključna moč vseh svetilk po prenovi (kW): 701.324 kW Raba el. energije po prenovi (MWh/leto): 3.303,36 MWh/leto Raba el. energije za JR na prebivalca (kWh/leto): 29,7 kWh/prebivalca Ocena prihranka el. energije: 67%</p>	Ukrepi zajemajo prenavo obstoječih drogov, montažo stenskih konzol, montažo novih svetilk, prenavo obstoječih prižigališč, posodobitev katastra JR ter CNS z spremljanjem rabe električne energije po posameznih prižigališčih in svetilke s samodejno regulacijo svetlobnega toka.	OBDOBJE IZGRADNJE: Iz terminskega plana je razvidno, da je planiran pričetek del v mesecu marcu ter zaključek operacije do decembra tekočega leta. Skupno se predvideva 10 mesecev za izvedbo del.	<p>Vrednost investicije: 4.575.800,00 EUR</p> <p>Trajanje pogodbene dobe je 10 let. Udeležba javnega partnerja v prihrankih je 10% ter zasebnega partnerja 90%.</p> <p>Skupaj prihranki Javnega partnerja v ekonomski dobi projekta (10 let) znašajo 2.489.839,10 ter Zasebnega partnerja skupaj 8.965.573,47 EUR brez DDV.</p>
Nigrad d.d.	<p><u>SO PREDMET MENJAVE</u> Število zamenjanih svetilk javne razsvetljave: 13.131</p>	<p>Predlagajo tri različne variante investicij.</p> <p><u>Investicija 1:</u> CNS z spremljanjem porabe po odjemnem mestu ter svetilke z večstopenjsko redukcijo</p>	OBDOBJE IZGRADNJE: od podpisa pogodbe do zaključka projekta skupno 17 mesecev (1 leto 5	<p>Vrednost investicije 1: 3.517.699,00 EUR</p> <p>Vrednost investicije 2: 3.702.449,00 EUR</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

	<p><u>NISO PREDMET MENJAVE</u> - Svetilke za osvetljevanje specifičnih objektov: 1232 - Ostale svetilke</p> <p>Priključna moč vseh svetilk po prenovi (kW): 612.731 kW Raba el. energije po prenovi (MWh/leto): 2.450.924 brez upoštevanja redukcije Raba el. energije za JR na prebivalca (kWh/leto): 23,5 kWh Ocena prihranka el. energije: 77,29 %</p>	<p><u>Investicija 2:</u> Identična kot investicija 1, s tem, da so vse svetilke opremljene s standardiziranim 7 pinskim adapterjem NEMA Socket v katerega se kasneje lahko vstavijo senzori.</p> <p><u>Investicija 3:</u> Vsebuje vse elemente investicije 1 ter 2 ter ima v svetilke že vstavljene komunikacijske enote za komuniciranje s svetilkami.</p> <p>Po predlagani varianti 1 bi prenova vsebovala CNS z spremljanjem rabe električne energije po posameznih prižigališčih in svetilke s samodejno regulacijo svetlobnega toka.</p>	<p>mesecev) oz. odvisno od vremenskih razmer.</p>	<p>Vrednost investicije 3: 4.807.134,00 EUR</p> <p>Trajanje pogodbene dobe je 10 let.</p> <p>Optimalna varianta glede na energetske in ekonomske kazalnike je Varianta 1.</p> <p>Javni partner v času trajanja koncesije dobi s strani koncesionarja nazaj sredstva v višini EUR 6.149.847. Preostanek vrednosti projekta po ekonomski dobi je v višini EUR 4.451.100.</p> <p>Zasebni partner v času koncesije pridobi EUR 5.547.604, ISD (IRR) 20,22% in NSV (NPV) EUR 3.742.900.</p>
<p>Elektro Maribor, Energija Plus d.o.o.</p>	<p><u>SO PREDMET MENJAVE</u> Število zamenjanih svetilk javne razsvetljave: 13.341</p> <p>(vključujejo tudi menjavo LED svetilk starejšega datuma namenjene splošni razsvetljavi ter reflektorjev za osvetljevanje specifičnih objektov). Vključena so vsa svetila, ki imajo v katastru JR vse potrebne podatke in so</p>	<p>Investicija zajema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - svetilke in <u>oporišča</u> (predvidevajo, da bo prišlo do nadgradnje in obdelave same infrastrukture in bo potrebno zamenjati celotna oporišča vključno s temeljenjem oz. polovico barvanih kandelabrov) - ostala oprema in pribor - <u>sistem upravljanja, CNS z vsoto regulacijo za dostop do vsake svetilke posebej in z možnostjo nadgradnje v pametno mesto</u> - vozlišča - programska oprema 	<p>OBDOBJE IZGRADNJE: 1 leto (12 mesecev) od podpisa pogodbe do zaključka</p>	<p>SKUPNA INVESTICIJSKA VREDNOST: 5.009.602,41 EUR</p> <p>Trajanje pogodbene dobe je 8 let (prvo leto se izvede investicija in nato v trajanju JZP 7 let.) Amortizacijska doba je 7 let. Denarni tok je po 7 letu pozitiven in znaša 1.307.045 EUR. Doba vračanja investicije je 4,74 leta.</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

	<p>predvidena za zamenjavo v tej fazi.</p> <p><u>NISO PREDMET MENJAVE</u> Dekorativna svetila v kombinaciji z LED tehniko, svetila z nezadostnimi podatki iz dokumentacije</p> <p>Raba el. energije po prenovi (kWh/leto): 2.594.652 kWh/a Raba el. energije za JR na prebivalca (kWh/leto): / Ocena prihranka el. energije: /</p>			
Interenergo d.o.o.	<p><u>SO PREDMET MENJAVE</u> Število zamenjanih svetilk javne razsvetljave: 13.131</p> <p><u>NISO PREDMET MENJAVE</u> Obstoječe LED svetilke: 564</p> <p><u>PREDLOG ZA ZAMENJAVO</u> Svetilke za osvetljevanje specifičnih objektov: 1232</p> <p>Priključna moč vseh svetilk po prenovi (kW): 767</p>	<p>Zasnova tehnične rešitve in izdelava svetlobno-tehničnih izračunov za celotno področje prenove</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demontaža in deponiranje obstoječih svetilk - Dobava in montaža novih - Nastavitev nočne redukcije - Zamenjava napajalnega kabla do priključnih sponk v kandelabru - Preureditve krivin drogov in montaža dodatnih konzol (kjer bo to potrebno) - Znižanje obračunske moči v prižigališčih 	<p>OBDOBJE IZGRADNJE: 1,5 leta (18 mesecev)</p>	<p>SKUPNA INVESTICIJSKA VREDNOST: 3.931.119,00 EUR</p> <p>Ponujajo dve možni finančni konstrukciji delitve prihrankov:</p> <p>Predlog 1: 40% JP, 60% ZP, pogodbeni doba 10 let</p> <p>Predlog 2: Prvih 6 let vse prihranke (100%) dobi ZP, od 7 leta -> vse prihranke dobi JP.</p> <p>Pogodbeni odnos ostane 10 let, saj tudi od 7. do 10. leta zasebni partner še vedno zagotavlja prihranke, kot tudi</p>

Ocena upravičenosti JZP za izvedbo projekta posodobitve omrežja javne razsvetljave in zagotavljanja osvetlitve na območju Mestne občine Maribor

	<p>Raba el. energije po prenovi (MWh/leto): 2.732 Raba el. energije za JR na prebivalca (kWh/leto): 19,68 Ocena prihranka el. energije: 73%</p>	<p>- Vpeljava dvo-tarifnega sistema (kjer ta ukrep še ni izveden) - <u>Centralni nadzorni sistem (CNS) po prižigališču</u> in svetilke s samodejno regulacijo svetlobnega toka.</p>		<p>upravljanje in vzdrževanje sistema. Ekonomska upravičenost predmetnega projekta po modelu javno-zasebnega partnerstva se v sledečih ekonomskih kazalcih kaže kot pozitivna in sicer ob trajanju pogodbe 10 let za Predlog 1 in 6 let za Predlog 2</p>
--	--	--	--	--

